

Projekt Junior univerzita jako jedna z forem podpory výuky anglického jazyka dětí předškolního věku

Lenka Velísková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Velísková**
Osobní číslo: **H11014**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Projekt Junior univerzita jako jedna z forem podpory výuky anglického jazyka dětí předškolního věku**

Zásady pro vypracování:

- Zpracování rešerše k tématu vývoje dětských univerzit v ČR a v zahraničí.
- Vymezení klíčových pojmů k tématu vzniku dětských univerzit a začleňování výuky anglického jazyka dětí předškolního věku do jejich programu.
- Zpracování programu výuky anglického jazyka při Junior univerzitě.
- Vyhodnocení získaných dat z průběhu výuky anglického jazyka při Junior univerzitě.
- Prezentace programu Junior univerzity.
- Doporučení pro praxi a diskuze k programu.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ASHWORTH, M., WAKEFIELD, H. P. Teaching the World's Children: ESL for Ages Three to Seven. Toronto: Pippin Publishing Corporation, 2004. ISBN 9780887511127.

BUBELÍNIOVÁ, M., WIEGEROVÁ, A., HIRSCHNEROVÁ, Z. Premeny školy v prírode 2. Bratislava: Iuvanta, 2002. ISBN 80-88868-76-9.

HENNOVÁ, Iva. Angličtina pro předškoláky: Metodika pro výuku v mateřské škole. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-692-6.

HLAVIČKOVÁ, Zuzana. 100 aktivit pro výuku angličtiny: Práce s průřezovými tématy, globální výchova, rozvoj komunikačních dovedností. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-769-5.

KOTRCH, Václav. Příručka instruktora zážitkových akcí. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-353-6.

LOJOVÁ, Gabriela, STRAKOVÁ, Zuzana. Teoretické východiská vyučovania angličtiny v primárnom vzdelávaní. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2012. ISBN 978-80-223-3315-3.

MOON, Jane. Children Learning English. Macmillan Education, 2005. ISBN 1405080027.

MŮGLOVÁ, Daniela. Cudzí jazyky s deťmi – kreatívne a hravo. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2012. ISBN: 9788080947569.

SMITH- DLUHA, Gabrielle. Angličtina- Slovní hry. Praha: Infoa, 2013. ISBN 9788072408306.

TURABIAN, Kate. A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations. Chicago: The University of Chicago Press, 2007. ISBN 978-0-226-82337-9.

Univerzita Komenského v Bratislavě. Detská univerzita aj pre dospelých. Bratislava: Duk, 2011. ISBN 978-80-89278-49-7.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.

Ústav školní pedagogiky

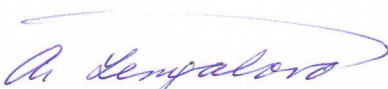
Datum zadání bakalářské práce:

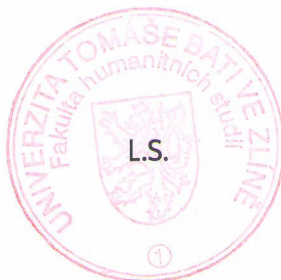
23. ledna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2014

Ve Zlíně dne 23. ledna 2014

doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 23.4.2014

.....
.....
.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odporují-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je zpracovat program výuky anglického jazyka pro děti účastníci se programu projektu Junior univerzita Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a ověřit ho během jeho prvního ročníku.

V teoretické části se bakalářská práce zabývá různými formami dětských univerzit v České republice i v jiných evropských státech a možností výuky anglického jazyka v průběhu jejich programů.

Praktická část zahrnuje realizovaný program výuky anglického jazyka dětí v rámci Junior univerzity a jeho zhodnocení na základě sebereflexe a evalvace pracovních listů a testů vyplněných dětmi.

Klíčová slova: program, projekt, dětská univerzita, výuka anglického jazyka, dítě předškolního věku

ABSTRACT

The aim of this Bachelor Thesis is to prepare everyday plan of teaching English for children participating in the project Junior University of Faculty of Humanities and verify the plan during its first year.

In the theoretical part the Bachelor Thesis includes description of various forms of Children's Universities in the Czech Republic and in other European countries and possibilities to teach English in the course of their programs.

The practical part covers effectuated plan of teaching English for children within Junior University and the evaluation based on self-reflection and evaluation of worksheets and tests completed by children.

Keywords: program, project, Children's University, teaching English, preschool children

Za odborné vedení, vstřícný přístup a podporu při realizaci programu pro praktickou část mé bakalářské práce děkuji doc. PaedDr. Adrianě Wiegerové, PhD.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
1.1 ZÁKLADNÍ POJEM UNIVERZITA.....	12
1.2 TERMINOLOGICKÉ VYMEZENÍ DĚTSKÉ UNIVERZITY.....	12
1.3 TERMINOLOGICKÉ VYMEZENÍ VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI DĚTSKÉ UNIVERZITY	13
2 DĚTSKÁ UNIVERZITA V ZAHRANIČNÍM I ČESKÉM POJETÍ	14
2.1 ZAHRANIČNÍ DĚTSKÉ UNIVERZITY	14
2.1.1 Síť evropských dětských univerzit	14
2.1.2 Dětská univerzita Komenského.....	15
2.2 ČESKÉ DĚTSKÉ UNIVERZITY	16
2.2.1 Dětské univerzity českých univerzit.....	17
2.2.2 Experimentální univerzita pro prarodiče a vnoučata.....	19
3 VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU V RÁMCI DĚTSKÉ UNIVERZITY	21
3.1 SEZNÁMENÍ DÍTĚTE S CIZÍM JAZYKEM.....	21
3.2 VÝUKA CIZÍCH JAZYKŮ.....	22
3.2.1 Hlavní trendy současné cizojazyčné výuky.....	22
3.2.2 Aktivizační metody výuky cizího jazyka	23
3.2.3 Strategie učení cizího jazyka	24
3.3 VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI DĚTSKÉ UNIVERZITY.....	25
3.3.1 Dětská univerzita probíhající jednou týdně.....	26
3.3.2 Dětská univerzita probíhající jeden týden	26
3.3.3 Dětská univerzita jednostranně tematicky zaměřená	27
3.3.4 Anglický jazyk v rámci projektu eTwinning.....	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 JUNIOR UNIVERZITA FAKULTY HUMANITNÍCH STUDIÍ UNIVERZITY TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ	30
4.1 CÍLE PROGRAMU JUNIOR UNIVERZITY.....	30
4.2 TVORBA PROGRAMU JUNIOR UNIVERZITY.....	30
4.3 PROGRAM JUNIOR UNIVERZITY.....	31
4.3.1 Pondělí.....	32
4.3.2 Úterý.....	32
4.3.3 Středa.....	32
4.3.4 Čtvrtek.....	32
4.3.5 Pátek.....	33
5 NÁVRH PROGRAMU VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY	34

5.1	CÍLE PROGRAMU VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY.....	34
5.2	NÁVRH PROGRAMU	34
6	REALIZACE VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY	37
6.1	PŘEDŠKOLÁCI ÚČASTNÍCI SE VÝUKY.....	37
6.2	ŽÁCI PRVNÍ NEBO DRUHÉ TŘÍDY ZÁKLADNÍ ŠKOLY	37
6.3	ŽÁCI VYŠŠÍCH ROČNÍKŮ PRVNÍHO STUPNĚ ZÁKLADNÍ ŠKOLY	37
7	PRŮBĚH PROGRAMU VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY	39
7.1	PŘEDSTAVOVÁNÍ.....	40
7.2	ZDRAVÍ	43
7.3	ŠKOLA	46
7.4	CESTOVÁNÍ	49
7.5	OPAKOVÁNÍ.....	52
8	EVALVACE PROGRAMU VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ PRAXI	56
8.1	EVALVACE NA ZÁKLADĚ PRACOVNÍCH LISTŮ	56
8.2	EVALVACE NA ZÁKLADĚ TESTŮ	58
8.3	SEBEREFLEXE	58
	ZÁVĚR	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	64
	SEZNAM TABULEK.....	65
	SEZNAM GRAFŮ	66

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce jsem si zvolila z důvodu, že se již šestým rokem zabývám vedením kroužků anglického jazyka na domě dětí a mládeže ve Zlíně a ráda bych své zkušenosti a schopnosti v této oblasti poskytla i jině a zároveň bych se ráda obohatila novými poznatky.

Již nějakou dobu jsem chtěla připravit program, který by dětem mohl ukázat, že i v intenzivní a zároveň krátké časové dotaci je možné se seznámit s anglickým jazykem a nadchnout se pro jeho další studium. O tom jsem se sama přesvědčila při své účasti na týdenních intenzivních kurzech jazykové školy.

Důležité pro moji práci bylo seznámení se s konceptem dětských univerzit obecně. Zjišťovala jsem informace o jednotlivých dětských univerzitách u nás i v zahraničí, abych si vytvořila dostatečný přehled. K tomuto tématu neexistuje dostatečné množství literatury a tak jsem jednotlivé dětské univerzity sledovala prostřednictvím jejich webových stránek nebo publikací, které vydávají. Dále jsem zjišťovala informace o výuce anglického jazyka v rámci dětských univerzit, ale vzhledem k tomu, že tato výuka neprobíhá, snažila jsem se vytvořit vlastní teorii o možnostech výuky anglického jazyka na základě získaných poznatků o jednotlivých dětských univerzitách.

Samotný program jsem se snažila „ušít na míru“ pro Junior univerzitu, tak aby obohatil nejen program tohoto projektu, ale i děti, které se jí účastní. Již v začátku tvorby programu jsem věděla, že evaluace bude nedílnou součástí a tak jsem společně s pracovními listy, které doplňovaly program, vytvořila i testy pro děti. Vlastní sebereflexe měla odrážet výsledky evaluace pomocí pracovních listů a testů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Vymezení pojmu dětská univerzita je pro téma mé bakalářské práce nezbytné, jelikož se jedná o relativně nové odvětví volnočasových aktivit dětí, a tak tento pojem může být vnímán různě, někdy až velmi široce.

Ve své práci uvedu parafrázovanou definici stěžejního pojmu dětská univerzita z cizojazyčného zdroje i vlastní českou definici, jelikož tento pojem není v dostupné české literatuře přesně definován. Součástí pojmu dětská univerzita je i ustálený pojem univerzita a tak uvedu i jeho definici podle Slovníku cizích slov.

Ve své práci se budu zabývat převážně výukou anglického jazyka v rámci dětské univerzity a tak uvedu definici této výuky, jelikož se tímto tématem v dostupné odborné literatuře ještě nikdo nezabýval, použiji rovněž vlastní definici.

1.1 Základní pojem univerzita

Porozumění pojmu univerzita je základem pro porozumění pojmu dětská univerzita, a tak i když víme, co si pod pojmem univerzita představit, uvedu raději jeho přesnou definici. Podle slovníku cizích slov je *univerzita nejstarší typ vysoké školy zaměřený původně na všechny (tehdejší) vědní obory, dnes slučuje funkci vědecko-badatelskou. Součástí univerzity jsou kurzy tematicky různých přednášek. Univerzita je obvykle součástí nějakého města, které se díky univerzitě řadí mezi tzv. univerzitní města.* (Kraus, 2005, s. 838) Dodala bych ještě, že jednotlivé obory spadají pod různé fakulty univerzity.

1.2 Terminologické vymezení dětské univerzity

Jedná se o nový pojem, se kterým se setkáváme na akademických půdách univerzit, dále také v médiích a můžeme ho zaslechnout i z úst široké veřejnosti.

Odbornou definici pojmu dětská univerzita poskytuje na svých stránkách evropská síť dětských univerzit v anglickém jazyce. Tato definice může být volně přeložena jako věda, zprostředkovaná akademickými pracovníky pro děti přibližně od sedmi do čtrnácti let, pomocí přednášek, workshopů nebo demonstrací, které se uskutečňuje v univerzitních prostorech a do jisté míry napodobuje akademický život. (What is a Children's university?, 2014)

Jelikož se budu ve své práci zaměřovat převážně na české dětské univerzity, rozhodla jsem se stanovit si vlastní definici tohoto pojmu, protože české dětské univerzity se ne vždy vejdou do mantinelů definice evropské sítě dětských univerzit. Není totiž pravidlem, že by program dětské univerzity vedli pouze akademičtí pracovníci. Mnohdy se na programu podílejí i studenti daných škol, pro které může být tato činnost přínosnou praxí pro budoucí povolání. Jedná se zejména o studenty oborů zaměřených na pedagogiku.

Ze zjištěných dostupných poznatků z dětských univerzit při různých vysokých školách v České republice se dá pojem dětská univerzita v českém pojetí definovat jako projekt probíhající při univerzitách, či jednotlivých fakultách těchto univerzit, jehož účelem je navnadit potenciální budoucí studenty dané univerzity k zájmu o studium s dostatečným předstihem v řádu několika let a obeznámit je s vysokoškolským prostředím se všemi jeho náležitostmi.

1.3 Terminologické vymezení výuky anglického jazyka v rámci dětské univerzity

Vymezit výuku anglického jazyka v rámci dětské univerzity je poměrně složité, protože každá dětská univerzita má svá jedinečná specifika co do programu nebo časového harmonogramu projektu. Proto je pro další práci s tímto pojmem nutná kategorizace dětských univerzit.

Výuka anglického jazyka v rámci dětské univerzity se podle mě svým obsahem může přibližovat klasickým kurzům anglického jazyka pro děti nebo týdenním intenzivním kurzům anglického jazyka pro děti v rámci jazykových škol. Kurzy jazykových škol by jednoznačně neměly být zcela převzaty dětskými univerzitami, ale měly by být přizpůsobeny jedinečnosti dané dětské univerzity.

Pojem výuka anglického jazyka v rámci dětské univerzity bych na základě výše zmíněného definovala jako výuku anglického jazyka probíhající dle jedinečnosti programu dané dětské univerzity, umožňující dětem seznámení se s anglickým jazykem a přibližující základní anglické pojmy související s programem projektu této dětské univerzity.

2 DĚTSKÁ UNIVERZITA V ZAHRANIČNÍM I ČESKÉM POJETÍ

Dětské univerzity jsou novodobě častými projekty tuzemských i zahraničních univerzit. Pro co nejpřesnější přiblížení chodu dětských univerzit je nutné zmínit specifika programů dětských univerzit u nás i v cizině. V zahraničí začaly dětské univerzity fungovat dříve než v České republice a tak je zajímavé vnímat, na kolik se navzájem liší a jak se novější dětské univerzity inspirovaly od těch dlouhodobě fungujících.

2.1 Zahraniční dětské univerzity

V současné době existuje přibližně 200 míst po celé Evropě, kde se uskutečňují v různých formách dětské univerzity. (What is a Children's university?, 2014)

Níže tedy zmíním informace o síti sdružující evropské dětské univerzity a vyberu jednu z nich, jejíž inspirativní program podrobně popíši.

2.1.1 Síť evropských dětských univerzit

Snaha přiblížit dětem univerzitní vzdělání získává již evropský rozměr, o čemž svědčí vznik sítě evropských dětských univerzit – organizace EUCUNET. (Dětské univerzity si získávají popularitu po celé Evropě, 2008) S touto informací přišel autor článku Petr Kajnar již v citaci zmiňovaného roku 2008 a byla to jedna z prvních mediálních zmínek o této síti dětských univerzit v České republice.

Síť EUCU.NET se prezentuje na propracovaných stejnojmenných webových stránkách, kde se mohou dětské univerzity registrovat, informovat se o termínech následujících konferencí, které probíhají na různých místech v Evropě. Dále jsou zde dostupné zprávy z již proběhlých konferencí, fotografie a videa.

Síť evropských dětských univerzit EUCU.NET byla založena spoluprací dvaceti tří zakládajících dětských univerzit, které jsou rovněž členy této sítě. Do sítě se mohou registrovat další dětské univerzity, které se chtějí podělit o své poznatky a inspirovat se jinými dětskými univerzitami. Registraci mohou prostřednictvím stránek této sítě provést bezplatně studenti, za poplatky pak individuální členové, malé instituce, střední instituce a velké instituce a sponzoři. Poplatná částka je pak přiměřená dané kategorii. (Online Application, 2014)

Díky proběhlým konferencím, dokumentovaným na stránkách, již vzniklo i kurikulum Bílá kniha EUCU.NET, které umožnilo zpracování rozsáhlých dat, která byla sestavena během evropského průzkumu o dětských univerzitách. Toto kurikulum je možno zakoupit přímo na stránkách EUCU.NET. (Documentation of Results, 2014) Bližší informace o obsahu kurikula stránky neposkytují.

2.1.2 Dětská univerzita Komenského

Dětská univerzita Komenského v Bratislavě se datuje již od roku 2003 a tak se může stát inspirací pro nové nebo vznikající dětské univerzity u nás. Od ostatních evropských univerzit liší tím, že vznikla v prostorách divadla. Sál divadla je dobře využitelný pro přednášky, které se odehrávají v červnu a červenci a působí na nich nejen odborníci ze Slovenska, ale i z jiných evropských univerzit. Zkušenosti této dětské univerzity se projevují nejen na jejím programu, ale i doplňujících drobnostech, které však dělají program dětem zajímavější. Děti navštěvují různé instituce, jako jsou například muzea, výrobní podniky či výzkumné ústavy, kde si mohou vizuálně ověřit poznatky z přednášek.

Pomyslnou třešničkou na dortu této univerzity jsou univerzitní trička a kšiltovky, které navozují atmosféru pravé prestižní evropské univerzity a dále také pravidelně vydávané knihy s názvem Dětská univerzita aj pre dospelých, které zaznamenávají jednotlivé přednášky na různá témata různých odvětví vědy. (Vznik Detskej Univerzity Komenského, 2012)

V první ze všech doposud vydaných knih této dětské univerzity je uvedeno v devíti kapitolách devět přednášek významných osobností slovenského akademického prostředí, které proběhly v prvním ročníku roku 2003. Úžasné je, jak autoři dokázali zvědavou otázkou, která je zároveň názvem přednášky navnadit děti na to, aby se zajímaly o vědecké oblasti jako je fyzika, chemie, astronomie, dějiny, biologie, ekonomie, psychologie či filozofie.

Velmi mě zaujal už úvod této knihy, jehož autorem je slavný slovenský herec Juraj Kukura, který snad každého musí motivovat k dalšímu čtení této knihy, protože popisuje, jak se i dospělý člověk může díky přednáškám dětské univerzity Komenského dozvědět odpovědi na otázky, které mu byly nezodpovězeny už od raného dětství. Myslí tím otázky typu: „Co se stane, když olíznu kovové zábradlí v mrazivém období.“ (Kukura et al., 2003, s. 5)

Všechny kapitoly byly plné zajímavých informací, jak již předjímal úvod knihy, ale jako budoucí pedagožku mě nejvíce zaujala kapitola filozofické oblasti a to „Prečo sa deti tak často pýtajú prečo?“ od profesora Miroslava Marcelli, který hned v úvodu zmiňuje, že otázka „Proč?“ je důležitá pro všechny vědecké oblasti, neboť díky této otázce vědci provádí výzkum v oblasti, na kterou ještě nemají odpověď začínající slovem „Protože“. Dále v kapitole rozvádí typy otázek a vysvětlení proč se na ně ptáme poutavou formou nejen pro děti, ale i pro dospělé.

V knize mě také zaujalo, že na závěr každé kapitoly jsou přednášejícímu položeny tři otázky: *Která otázka byla nejtípnější, která otázka Vás nutila k zamyšlení a která otázka Vás překvapila?* (Marcelli et al., 2003, s. 80) Myšleny jsou zde otázky dětí směřované k odborníkovi. Autor pro mě nejzajímavější kapitoly odpověděl: *Jak to už bývá, nejtípnější byla ta otázka, která mě nejvíc nutila k zamyšlení. Úplně na konci, během podepisování indexů se mě jedno děvče zeptalo: „Myslím, že jsem všechno pochopila, ale řekněte mi: co je to ta filozofie?“ Tady nemusím ani dodávat, že mě to zaskočilo, už ani nevím, co jsem na to odpověděl, ale stále nad tím přemýšlím.* (Marcelli et al., 2003, s. 80) Možná už otázka této dívky mohla vést k tomu, aby Detská univerzita aj pre dospelých z roku 2003 byla jen prvním dílem početné ságy.

2.2 České dětské univerzity

Pojem dětská univerzita se začal skloňovat počátkem třetího tisíciletí na univerzitách, kde chtějí oslovit rodiče a jejich děti v předškolním a mladším školním věku. Mělo by se jednat o potencionální studenty dané univerzity, malé nadšence pro vědu a děti, jimž nestačí nabyté poznatky z mateřských či základních škol.

V dnešní době, kdy je opravdu pestrá škála oborů při fakultách vysokých škol, může být mnohdy problematické zvolit ten správný, který zajistí uplatnění a osobní realizaci v daném odvětví na získané pracovní pozici.

Existují rady pro budoucí absolventy středních škol, jak správně nasměřovat své kroky při výběru vhodného vysokoškolského zaměření, ale mnohdy studenti tyto typy nachází až těsně před termínem podání přihlášek a nemají dostatek prostoru pro zvážení, která vysoká škola bude tou nejlepší volbou nejen po dobu studia, ale i pro jejich budoucí profesi. (Jak

vybrat tu správnou vysokou?, 2010) Děti by se tak díky dětským univerzitám mohly zaměřit na přemýšlení o své budoucnosti již v mnohem nižším věku.

Hlavní náplní dětských univerzit však není najít svoji budoucí profesi a objevit možnosti, jak dosáhnout potřebné kvalifikace pro tuto práci. *Dětské univerzity se snaží předat nejmenším dětem vědecké poznatky a teorie, které nejsou součástí vykládané látky na základní škole či víceletém gymnáziu. Vysokoškolští lektori se pokoušejí dětem přiblížit nikterak jednoduchou látku většinou hravou či interaktivní formou.* (Dětské univerzity si získávají popularitu po celé Evropě, 2008) Dětské univerzity tedy chtějí dětem poskytnout netradiční zážitky, obohacení informacemi v oblastech individuálních zájmů a seznámení s akademickou půdou, která může na veřejnost občas působit jako nepřístupná hradba budící respekt.

2.2.1 Dětské univerzity českých univerzit

Ráda bych co nejlépe přiblížila chod a aktivity dětských univerzit u nás. Zmíním tedy univerzity, které se v některých bodech od sebe navzájem liší, pro lepší přiblížení volím tabulku 1.

	Délka průběhu programu	Zaměření programu
Juniorfel projekt	5 dní	elektronika a elektrotechnika
Pop up	10 přednášek, letní semestr	všeobecné
Hledá se Sofie	10 přednášek, zimní i letní semestr	seznámení s vysokoškolským prostředím
Dětská univerzita Technické univerzity v Liberci	ve volném čase, jednoleté studium	není uvedeno

Dětská univerzita Fakulty pedagogické Západočeské univerzity	během roku 2013	Fyzika, technická výchova a matematika

Tabulka 1 Odlišnosti českých dětských univerzit

Fakulta Elektrotechnická Západočeské univerzity v Plzni nabízí v pěti dnech *seznámení se se základními poznatky a zajímavostmi v oborech elektrotechnika a elektronika. Prohlédnutí laboratoří s unikátním vybavením. Zhotovení si vlastních výrobků, z nichž některé si děti mohou odnést domů.* (Juniorfel projekt, 2014) Pro děti tak nabízí opravdu specifický program, který je může nasměřovat k oboru, kterým se budou zabývat mnoho dalších let.

Naproti tomu dětská univerzita Pop up při Univerzitě Palackého v Olomouci *probíhá v deseti interaktivních přednáškách z nejrůznějších vysokoškolských oborů každou středu od února do dubna* (Dětská univerzita 2014- letní semestr, 2014) a tak může dětem pomoci v hledání odpovědi na otázku „Co budeš dělat, až budeš velký?“ Děti, které absolvují program dětské univerzity Pop up budou mít možnost zjistit informace o oborech, které by třeba neměly možnost v tak mladém věku poznat a tak by včas nezjistily, že právě některý z těchto oborů bude pro jejich profesní život ten pravý.

Program dětské univerzity Hledá se Sofie, filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze neklade oproti dvěma předešlým zmiňovaným dětským univerzitám důraz na obeznámení se s konkrétními obory, ale chce primárně představit *nejmladší generaci univerzitní prostředí jako inspirativní místo, které je prostorem pro poznávání světa a přemýšlení. Prostřednictvím tohoto přístupu lze docílit toho, aby studium nebylo považováno dětmi za aktivitu spojenou pouze s „povinností“, ale bylo shledáno především zajímavou a obohacující činností.* (Hledá se Sofie, 2014) Dětská univerzita Hledá se Sofie, seznámí své mladé posluchače s vysokoškolským studiem v deseti devadesáti minutových přednáškách, které probíhají v zimním i letním semestru.

Dětská univerzita Technické univerzity v Liberci nabízí jednoleté studium, které probíhá ve volném čase účastníků, jehož náplň se liší podle věku dětí. Menší děti, které zde však nejsou věkově specifikované, se studia účastní ve všední dny odpoledne jednou týdně nebo celou sobotu jednou za čtrnáct dní. Větší děti, jejichž věkové určení opět chybí, studují jednou za čtrnáct dní ve všední den nebo jednu sobotu v měsíci. Na konci zimního semestru děti obhájí svoji semestrální práci a na konci studia, po uplynutí jednoho akademického

roku, vlastní závěrečnou práci. Tato dětská univerzita nabízí i navazující studium pro absolventy předchozích ročníků dětské univerzity Technické univerzity v Liberci. (Dětská univerzita 2013/ 2014, 2014)

Dětská univerzita organizovaná Fakultou pedagogickou Západočeské univerzity proběhla v roce 2013 za podpory Plzeňského kraje. Veškeré akce, v rámci této dětské univerzity byly pro děti zdarma. Hlavní lekce fyziky, technické výchovy a matematiky pro děti nabízela univerzita jednou týdně v dvouhodinovém programu. Absolventem se stal student, který absolvuje alespoň tři lekce. Promoce malých účastníků programu proběhly 6. února 2014. O budoucím ročníku se na stránkách této univerzity nezmiňují. (Dětská univerzita, 2014)

2.2.2 Experimentální univerzita pro prarodiče a vnoučata

Dle mého názoru se jednoznačně patří zmínit i projekt experimentální univerzity pro prarodiče a vnoučata, který nabízí pražské centrum celoživotního vzdělávání. Tento projekt se liší od již zmíněných dětských univerzit jeho sociálním posláním, avšak jeho program splňuje všechny aspekty mnou vytvořené definice dětských univerzit.

Autorkou projektu je Ing. Dana Steinová, která se vytváření nových aktivizačních programů pro seniorskou populaci věnuje téměř 30 let a v roce 1986 iniciovala vznik první pražské univerzity třetího věku. (Těthalová, 2012, s. 18)

Steinovou přivedla k této myšlence účast na konferenci American Society on Aging v Chicagu. Zde byl představen jednoduchý vzdělávací projekt určený prarodičům a dětem, který ji inspiroval k vytvoření experimentální univerzity pro prarodiče a vnoučata, která nabízela platformu pro mezigenerační vzdělávání. (Těthalová, 2012, s. 18)

V roce 2012 spolupracovalo pražské centrum celoživotního vzdělávání s Fakultou lesnickou a dřevařskou České zemědělské univerzity v Praze a vytvořilo program s názvem Člověk, zvířata a zvířátka. Projektu se účastní studenti celoživotního vzdělávání a jejich vnoučata. Roční školné vychází na 6000 Kč a na konci roku je připraven tábor pro děti a jejich prarodiče. Akademičtí pracovníci většinou vítají možnost přednášet v tomto programu s nadšením. (Těthalová, 2012, s. 19)

Přínosem experimentální univerzity pro prarodiče a vnoučata bezpochyby je seznámení se s vysokoškolským prostředím a zabývání se problematikou, která děti zajímá a v MŠ nebo ZŠ není prostor se jí dostatečně věnovat. Hlavním přínosem je však jednoznačně efektivní

trávení volného času dětí a prarodičů jinak než jen klasickým hlídáním v domácím prostředí.

Toto potvrzuje i autorka projektu, která uvádí: *Nejen že projekt rozšiřuje obzor vnoučatům i prarodičům, ale vytváří také prostor pro upevnění jejich vzájemných vztahů, podporuje mezigenerační porozumění a vzájemný respekt. Také vymezuje čas, který tráví děti s prarodiči bez dozoru rodičů, a otvírá oběma generacím vstup na akademickou půdu, který je primárně vyhrazen vysokoškolským studentům.* (Těthalová, 2012, s. 19)

3 VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU V RÁMCI DĚTSKÉ UNIVERZITY

S výukou anglického jazyka dětí předškolního věku v rámci dětských univerzit v České republice se prozatím převážně nesetkáváme. S výukou cizího jazyka v rámci dětské univerzity mám osobní zkušenost z prvního ročníku Junior univerzity pořádané Ústavem pedagogických věd, Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

V této kapitole se zaměřím na význam a vhodnost výuky cizího jazyka dětí předškolního věku a také na možnost zařazení výuky anglického jazyka do programů dětských univerzit.

3.1 Seznámení dítěte s cizím jazykem

Názory na to, v kolika letech by se dítě mělo začít seznamovat s cizím jazykem, se různí. Většina populace se dělí na dva protipóly. Někteří tvrdí, že v předškolním věku je na kontakt s cizím jazykem ještě brzy, jelikož dítě má většinou problém i s mateřským jazykem a nemělo by být zbytečně přetěžováno. Jiní zase poukazují na to, že dítě je schopno se učit cizím jazykům nenásilnou a hravou formou právě v předškolním věku, protože cizí jazyk neberou jako školní předmět, který už mnohdy v dětech předem vyvolává stres z učení. U některých se také objevuje názor, že dítě, které se učí v předškolním věku cizí jazyk, jej zapomene.

V periodiku Informatorium, se k tomuto tématu vyjádřila doktorka Křížková, která působí jako předsedkyně Asociace certifikovaných jazykových škol a konzultantka v oblasti pedagogiky a výuky jazyků. (Informatorium, 2012, s. 14)

Podle Křížkové se obecně většina pedagogů z jazykových škol shodne na tom, že začít se má co nejdříve. Argument „zatěžování“ určitě ob stojí, avšak je třeba si uvědomit, že správné seznamování (učení se cizímu jazyku v předškolním věku) má dítě zaujmout a bavit. Dítě by mělo pocítit radost z toho, že vnímá v cizím jazyce, že své postoje, prožitky, pocity umí vyjádřit jinak, a navíc by mělo mít radost z toho, že něco dokáže. V předškolním věku si děti osvojují v první řadě porozumění a pomalu si začínají osvojovat mluvení. Avšak pokud děti nechťejí, v žádném případě nesmějí být nuceny k mluvenému projevu. Je důležité vést výuku tak, aby byly vytvářeny příležitosti, při kterých může každé dítě začít mluvit, až je k tomu připraveno, podobně jak je tomu při osvojování mateřského jazyka. Fakt, že dítě skoro všechno zapomene, je určitě neopomenutelný, ale seznamování se

s cizím jazykem by vždy mělo kontinuálně přejít do výuky. Navíc děti mají ještě „otevřené fonetické síto“, neboli slyší všechny zvuky, tudíž navyknout si na jinou výslovnost jim nedělá žádný problém. Neexistuje však jediná správná cesta, školní vzdělávací programy mateřských škol obsahují různé priority. Záleží tudíž na rodičích, co považují za důležité a jakou cestou chtějí své potomky nasměrovat. (Informatorium, 2012, s. 14)

Z vyjádření Křížové je tak patrné, že každý z většiny názorů veřejnosti k seznamování dětí předškolního věku s cizím jazykem má své opodstatnění a je důležité, aby se rodič řídil vlastním názorem na danou problematiku a individualitou svého dítěte.

3.2 Výuka cizích jazyků

Samotná výuka cizího jazyka u dětí předškolního věku by měla být založena na respektování individuality žáků. Osobnost dítěte totiž není hotová lidská bytost. Dítě bychom měli rozvíjet a nasměrovat k tomu, aby bylo schopno převzít svůj následný rozvoj do vlastních rukou. Osobností se člověk nerodí, ale stává se jí prostřednictvím učení. A to i prostřednictvím učení se cizím jazykům. (Pokrivčáková et al., 2009, s. 43)

„Člověk je člověkem jen díky řeči.“

W. von Humboldt

Citát tohoto významného německého jazykovědce jen potvrzuje důležitost znalosti řeči. Znat svoji mateřskou řeč je samozřejmostí a znát cizí řeč se stává také nezbytností. K tomu, abychom si cizí jazyk osvojili na dostatečné komunikativní úrovni, nám napomáhá několik *konceptů, směrů i konkrétních výukových forem, které jsou vždy spojeny nejen s nejnovějšími vědeckými poznatky, ale i s požadavky, které na tuto výuku klade daná společnost v určité etapě svého vývoje. (Věra Janíková et al., 2011, s. 9)*

3.2.1 Hlavní trendy současné cizojazyčné výuky

Vzhledem k tomu, že výuka cizího jazyka se neustále vyvíjí, je nutné sledovat nové poznatky, možnosti a trendy v této výuce. Niže jsem uvedla výčet momentálně nejaktuálnějších trendů současné cizojazyčné výuky, které vymezila Janíková:

Výuka je zaměřená na žáka- Učitel působí, jako průvodce a organizátor žákova učení. Dítě zpracovává vědomosti samo. Tento trend pramení z humanistické psychologie.

Výukové metody jsou těsněji propojené s nejnovějšími vědeckými poznatky- Vědecké poznatky jsou nezbytné k výskytu nových trendů ve výuce cizích jazyků. Jedná se zejména o vědecké poznatky z oblasti lingvistiky, neurovědy a psycholingvistiky.

Učení se cizím jazykům je chápáno jako celoživotní proces- Učit se cizímu jazyku je možno v jakémkoliv věku, stupni vzdělání nebo zaměření. Existují kurzy specializované na různé věkové skupiny nebo na odborný cizí jazyk v různých oblastech.

Je prosazován koncept mnohojazyčnosti- Evropská jazyková politika doporučuje znalost minimálně dvou cizích jazyků. Z didaktického hlediska je nutné se opírat o metodiku výuky druhého cizího jazyka, jelikož druhý cizí jazyk by měl být vyučován didakticky odlišným způsobem než první cizí jazyk.

Velká pozornost je věnována konceptu autonomního učení se cizím jazykům- Dítě by mělo být vedeno k samostatnosti i v průběhu výuky cizího jazyka. Dítě by mělo mít možnost a mělo by být schopno si určit vhodnou učební strategii.

Jsou stírány hranice mezi řízeným procesem učení a individuálním procesem osvojování cizího jazyka- Metody výuky cizího jazyka v průběhu výuky se prolínají a vzájemně na sebe působí.

Interkulturní aspekt cizojazyčné výuky nabývá nové kvality- V dnešní době je možno více komunikovat s rodilými mluvčími. To nám pomáhá při samotné výuce. Je to pro nás také motivace k tomu se cizí jazyk naučit. (Věra Janíková et al., 2011, s. 9)

Při výuce cizích jazyků bychom se měli inspirovat trendy, které jsou nám nabízeny. Z těchto trendů bychom si měli brát to podstatné pro naši výuku podle toho, jakou skupinu učíme a jaké individuální odlišnosti jedinců se v této skupině vyskytují.

3.2.2 Aktivizační metody výuky cizího jazyka

K tomu, aby dítě mělo chuť začít vnímat a poznávat cizí jazyk, je důležité ho aktivizovat. K této aktivizaci existují metody, které byly mnohými autory kategorizovány. Vybrala jsem si kategorizaci Maňáka a Švece. Jejich kategorizace je rozdělena do šesti skupin a řadí se zde diskuzní metody, heuristické metody, inscenační metody, situační metody, simulační metody a didaktické hry, které blíže vysvětlím.

Diskuzní metody- Při této metodě je dobré dítěti nabídnout téma, které k diskuzi vybízí. Děti pak mezi sebou diskutují v cizím jazyce, mohou zde využívat i neverbální komunikaci a lépe se s ostatními poznávají. Tato metoda je může taky přimět k sebevědomému obhájení vlastního názoru v cizím jazyce.

Heuristické metody- Tyto metody nepomáhají dítěti přemýšlet o gramatice jazyka. Dítě samo poznává, jak fungují určitá gramatická pravidla. Učí se tomu z textů, projektů, médií atd.

Inscenační metody- Inscenační metody napomáhají dětem přiblížit sociální situace, do kterých se mohou v cizojazyčném prostředí dostat. Jedná se o hraní rolí v různých sociálních situacích, které mohou nastat.

Situační vyučovací metody- Tato metoda není příliš využívána u předškolních dětí. Jedná se totiž o reakci na vzniklý problém a jeho řešení v cizím jazyce.

Simulační hry- Simulační hry se podobají inscenačním metodám, avšak dítě nehraje roli, tak jak se od něho očekává, ale tak, jak by se samo v dané chvíli zachovalo.

Didaktické hry- Jsou zábavnou formou pro děti např. k opakování slovní zásoby a podobně. Tyto hry mají daná pravidla a tak se nejedná o spontánní hru. Učitel by měl přemýšlet o vhodnosti her k danému tématu. (Maňák, Švec, 2003, s. 105- 126)

Všechny z výše zmíněných metod by měly být v jisté míře zastoupeny při výuce cizího jazyka, jelikož umožňují všestranné vnímání jazyka z různých úhlů pohledu.

3.2.3 Strategie učení cizího jazyka

Strategie učení je velmi úzce spjata s autonomním učením, jehož podstatou je samostatnost jedince při výuce cizího jazyka. Strategie učení nejsou stanoveny závazně, ale mohou se vyvíjet a měnit dle potřeb žáka. (Janíková et al., 2011, s. 60)

Janíková, ve své knize *Výuka cizích jazyků* uvádí definici strategie obecně. Podle ní *lze strategie chápat jako komplexní operace k řešení problému, při nichž má zvláštní význam proces vytváření hypotéz a jejich ověřování.* (Janíková et al., 2011, s. 60) Tato definice je stěžejní pro správné porozumění jednotlivým strategiím.

Učebních strategií v procesu učení a vyučování cizího jazyka existuje mnoho. Nejčastěji používané členění je podle Oxfordové (1990 in Janíková et al., 2011, s. 62). Oxfordová

dělí strategie na přímé a nepřímé. Každá z těchto kategorií má pak další tři podkategorie strategií. V přímých strategiích se jedná se o paměťovou strategii, která pomocí různých pomůcek napomáhá zapamatovat si zejména slovní zásobu. Dále zde řadíme kognitivní strategii, která napomáhá dostatečnému porozumění textu prostřednictvím slovníku, opakování čtení a podobně. Poslední podkategorií přímé strategie je kompenzační strategie, která podporuje užití jiných komunikačních možností, které využijeme v případě neschopnosti projevit se v cizím jazyce verbálně. Do nepřímé kategorie spadá metakognitivní strategie, jež napomáhá vytvoření vlastního učebního stylu, užití a aplikace vlastních učebních prostředků a pomůcek a vytváření sebehodnocení. Afektivní strategie napomáhá jedinci prožívat úspěchy i nezdary ve výuce s klidem a dostatečným sebevědomím. A poslední sociální strategie umožňuje uvědomění si fakt, že stěžejní by měla být právě sociální funkce jazyka. Díky cizímu jazyku se můžeme dorozumívat s lidmi, jejichž mateřský jazyk se liší od našeho. (1990 in Janíková et al., 2011, s. 62)

Strategie vyučování cizího jazyka je nezbytná pro každého jedince, který se cizí jazyk učí. Učitel by měl být schopen dítě nasměřovat ke strategii, která by pro něj měla být v danou chvíli vhodná podle toho, v jaké oblasti jazyka se dítě momentálně vzdělává.

3.3 Výuka anglického jazyka v rámci dětské univerzity

Myšlenka zabývat se výukou anglického jazyka v rámci dětských univerzit, mě napadla při přípravě programu Junior univerzity. Je známo, že mnoho rodičů vyžaduje, aby jejich děti přišly do kontaktu s anglickým jazykem v co nejnižším věku. Z toho důvodu přihlašují své děti na kurzy jazykových škol nebo na příměstské tábory s výukou anglického jazyka. Napadlo mě, že pokud rodiče chtějí přihlásit své dítě na dětskou univerzitu, mohla by je možnost výuky anglického jazyka v rámci ní zaujmout, jelikož součástí průběhu standartního vysokoškolského vzdělávání jsou i kurzy anglického jazyka. Pokud si tedy má dítě vyzkoušet vysokoškolské prostředí, výuka anglického jazyka by měla být součástí této zkušenosti.

Je složité zvolit způsob, jakým bude anglický jazyk při jednotlivých dětských univerzitách vyučován. Vzhledem k tomu, že výuka anglického jazyka v rámci dětských univerzit v České republice převážně neprobíhá, rozhodla jsem se dětské univerzity rozdělit na tři typy, ke kterým přidělím možnosti, jak by mohla v rámci jejich programu výuka anglického jazyka vypadat.

3.3.1 Dětská univerzita probíhající jednou týdně

Tento typ dětské univerzity probíhá většinou jedenkrát týdně po dobu jednoho semestru nebo akademického roku. Jeho program je zaměřen všeobecně. To znamená, že se dítě během tohoto typu dětské univerzity seznámí s několika obory fakulty nebo přímo s programem jednotlivých fakult.

Do tohoto typu dětské univerzity bych zařadila výuku anglického jazyka formou vybraného kurzu. V tomto kurzu by se dítě mělo naučit základní komunikaci, slovní zásobu z různých oblastí a součástí kurzu by měla být i výuka gramatiky. Děti by měly mít k dispozici učebnici, případně i pracovní sešit a CD s poslechem, aby se mohly anglickému jazyku věnovat i v průběhu týdne v domácím prostředí.

Pro děti předškolního věku bych volila např. učebnici Happy House 1, která je dle mých zkušeností velmi vhodná pro děti, které ještě neumí číst ani psát.

Součástí této knihy jsou příběhy dvou myší a kocoura, které provází celou knihou. Každá kapitola je zaměřena na danou tematickou oblast. Velký důraz je zde kladen na poslech, který namluvili rodilí mluvčí. Dítě díky tomu přijde do kontaktu s kvalitním anglickým přízvukem, který lektorka, jejímž mateřským jazykem není angličtina, nemůže vždy poskytnout. Součástí Happy House 1 je i pracovní sešit, který dětem pomůže při procvičování nové látky. (Roberts, Maindment, 2000)

Happy House poskytuje na svých internetových stránkách program, který je volně přístupný a jehož součástí jsou tematické hry, obrázkový slovník, písničky, příběhy a materiály ke stažení. (Happy House, 2014) Děti jistě ocení možnost se učit anglický jazyk prostřednictvím počítače. Lektorka by měla rodiče upozornit na to, aby dětem přiměřeně regulovali čas strávený učením se angličtiny na internetových stránkách Happy House.

Dítě se bude učit plánovat v průběhu domácí přípravy. Umění plánování je základem pro schopnost se samostatně učit, což je při učení cizího jazyka velmi žádoucí, jak už jsem zmínila výše. (Fisher, 1995, s. 44-51)

3.3.2 Dětská univerzita probíhající jeden týden

Typ dětské univerzity probíhající souvisle jeden týden, převážně v letních měsících je také zaměřen všeobecně. Dítě se tedy stejně jako u předchozího typu dětské univerzity, seznámí s několika obory fakulty nebo přímo s programem jednotlivých fakult.

Pro tento typ dětské univerzity bych spíše volila program výuky anglického jazyka, který bude sestaven dle potřeb dané skupiny dětí. Program by měl být přizpůsoben intenzitě hodin anglického jazyka, které by měly probíhat každý den v týdnu, kdy probíhá dětská univerzita. Vzhledem k tomu, že se děti pravděpodobně nebudou v rámci tohoto typu dětské univerzity připravovat doma, jelikož se jedná o dětskou univerzitu v průběhu letních prázdnin, měla by být náplň hodin sestavena tak, aby výuka děti bavila, naučily se nová tematická slovíčka a formou her je procvičovaly přímo v kurzu. Děti by se měly v tomto kurzu naučit reagovat na pokyny lektorky v anglickém jazyce. Vzhledem k tomu, že se předpokládá, že se děti v tomto kurzu setkávají s anglickým jazykem poprvé, *měla by lektorka u anglických pokynů vypomáhat mimikou, pokynem hlavy, ruky a podob.; protože však instrukce mají být naprosto jasné a srozumitelné, aby jejich špatná interpretace negativně neovlivnila vyučovací proces, je možno vysvětlovat pokyny zpočátku i česky.* (Urbanová, Reitharová, 1989, s. 7)

Lektorka kurzu anglického jazyka pro děti předškolního věku v rámci dětské univerzity probíhající jeden týden by se mohla inspirovat náměty na hry a činnost v literatuře. Vhodná je pro inspiraci podle mého názoru kniha Angličtina pro nejmenší, kde jsou podrobně roze-psány náměty pro učitele k daným tématům. (Zahálková, 1999)

Děti se v tomto typu kurzu s anglickým jazykem seznamují. Mohl by tedy sloužit jako pří-prava na výuku anglického jazyka v mateřské nebo základní škole. Program pro dětskou univerzitu probíhající jeden týden uvádím v praktické části mé bakalářské práce, kde se s ním podrobně seznámíte.

3.3.3 Dětská univerzita jednostranně tematicky zaměřená

V tomto typu dětské univerzity se dítě podrobněji seznámí s jedním oborem, který je před-mětem jeho zájmu. Tento typ dětské univerzity může probíhat jak jednou týdně po dobu jednoho semestru nebo akademického roku, tak i jeden týden souvisle v letních měsících.

Do typu této dětské univerzity by dle mého názoru výuka anglického jazyka být zařazena neměla. Jelikož děti, které se této dětské univerzity účastní, se chtějí převážně zabývat spe-cifickým tématem jejich zájmu a výuka angličtiny by je mohla v tomto případě spíše odra-dit. Vhodné by bylo případně do programu dětské univerzity, která je jednostranně tema-ticky zaměřená zařadit vysvětlení cizích výrazů, které souvisí s daným oborem a neodmys-

litelně se k němu pojí. Mohlo by se jednat například o výrazy související s počítačovou technikou.

K pochopení těchto cizích výrazů by mohlo přispět mentální mapování. Na úvod by mohl lektor poslat „tichou poštou“ větu, ve které se nachází cizí výraz. Podle toho, v jakém tvaru by cizí výraz přišel, by lektor věděl, jestli je dětem skutečně cizí. Pokud by z výrazu vznikla zkomolenina, lektor by děti vyzval k pojmovému mapování a to tak, že by znovu uvedl cizí výraz a děti by říkaly, co je k tomu slovu napadlo. Pojmové mapování dětem pomůže o pojmu přemýšlet a mnohdy pak sami dokáží přijít na význam daného pojmu. (Fisher, s. 71-78, 1995)

3.3.4 Anglický jazyk v rámci projektu eTwinning

Jelikož jsem neměla možnost popsat dlouhodobě fungující projekt dětské univerzity s výukou angličtiny, rozhodla jsem se uvést jiný projekt, jehož cílem bylo vyučovat angličtinu v rámci environmentální výchovy v MŠ. Tento projekt získal v roce 2011 prestižní Evropskou jazykovou cenu LABEL.

Jedná se o projekt, který vedla ředitelka MŠ Ohaře. Děti v průběhu projektu získávaly poznatky o přírodě a následně se seznamovaly se slovní zásobou, která s tématy souvisela. Například si vytvořily Sněhurku ze sněhu a pozorovaly, jaký vliv na ni má teplo u kamen. Pohádku na téma vody pak zinscenovaly a online ji zahrály dětem ze spřátelené MŠ ve Skotsku. Tato škola následně zahrála jinou pohádku pro MŠ Ohaře. Takto měly tuzemské děti možnost komunikovat s vrstevníky, jejichž mateřským jazykem je angličtina. Projekt dětem umožnil proniknout do environmentální výchovy, naučit se anglická slova a zkusit si komunikaci s kamarády ze Skotska v anglickém jazyce. (Těthalová, 2011, s. 18-19)

Projekt eTwinning dle mého názoru ukazuje, že výuka anglického jazyka pro děti předškolního věku v rámci specificky zaměřených projektů má smysl a může být velkým přínosem i pro děti účastnící se projektů dětských univerzit.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 JUNIOR UNIVERZITA FAKULTY HUMANITNÍCH STUDIÍ UNIVERZITY TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Pro praktickou část mé bakalářské práce, ve které jsem připravila program výuky anglického jazyka v průběhu Junior univerzity, je nutné na úvod uvést cíle a program celé Junior univerzity, jelikož výuka angličtiny byla aplikovaná na témata, kterými se malí studenti společně s lektorkami Junior univerzity zabývali.

4.1 Cíle programu Junior univerzity

Mezi hlavní cíle programu projektu Junior univerzity bych zařadila připravení vhodného prostředí pro malé účastníky Junior univerzity, tak aby podporovalo a podněcovalo jejich zájem o program, který jim pravděpodobně nabídne něco nového a neprobádaného. Dále pak seznámení s vysokoškolským prostředím a ukázkou možného směru jejich budoucího zaměření. A v neposlední řadě efektivní využití volného času zábavnou a obohacující formou.

4.2 Tvorba programu Junior univerzity

Program Junior univerzity jsme tvořily společně s kolegyněmi z oboru Učitelství pro mateřské školy, s paní docentkou Adrianou Wiegerovou a s paní doktorkou Szimethovou. Junior univerzita, na jejímž programu jsem se podílela, probíhala prvním rokem a to v červenci akademického roku 2012/ 2013. *Rodiče předškoláků a školáků měli možnost nabídnout svým ratolestem zajímavý způsob využití volného času v průběhu letních prázdnin. Děti ve věku 5- 10 let si mohly v červenci vyzkoušet „studium“ na vysoké škole se vším, co k němu patří. Akci Junior univerzita pořádala Fakulta humanitních studií UTB ve Zlíně jako příspěvek k zábavnému šíření vědy.* (Junior univerzita 2013 na FHS, 2013)

Vzhledem k tomu, že se jednalo o první ročník, byla tvorba programu náročným procesem, ve kterém bylo nezbytné se angažovat naplno. S kolegyněmi jsme se shodly na průběhu programu, který bude vycházet ze studijních oborů na Fakultě humanitních studií, protože právě tyto obory, s ohledem na naše zaměření, jsme byly schopny dětem přiblížit nejlépe.

Paní docentka s tím souhlasila a představila nám projekty jiných dětských univerzit. Dozvěděly jsme se například, že by bylo vhodné uspořádat pro děti slavnostní imatrikulaci,

pořídít indexy a na závěr uskutečnit promoci, na které by nechyběli rodinní příslušníci dětí. Docela nás překvapilo, že je možné něco takového uspořádat právě pro malé děti.

Díky tomu, že jsme se prakticky bez problémů shodly na všech náležitostech programu, mohly jsme ho začít podrobně tvořit. Nejdříve jsme se rozdělily do skupinek, tak aby každý den Junior univerzity byly k dispozici alespoň čtyři studentky se svým programem. Každá ze skupinek měla ten den jiné zaměření, jehož cílem bylo děti co nejpříjemněji a hravou formou seznámit se studiem na univerzitě.

První den se měla odehrát slavnostní imatrikulace, předání indexů a seznámení s prostory, druhý den děti měly být obeznámeny se vším kolem zdraví, toto téma totiž souvisí s Ústavem zdravotnických studií, který jsme chtěly dětem přiblížit. Třetí den jsme se měly soustředit na témata okolo školy, související s Ústavem pedagogických věd na naší fakultě. Čtvrtý den jsme měly soustředit svůj program na cestování a poznávání jiných kultur a řečí, tak abychom představily Ústav jazyků. Poslední pátý den byl směřován na slavnostní zakončení s předáním diplomů.

S touto představou o programu jsme jej začaly ve skupinkách v průběhu semestru tvořit a konzultovat s vedoucí semináře.

4.3 Program Junior univerzity

Program Junior univerzity probíhal 8. -12. července 2013 na budově U10 každý den od 9:00 do 17:00, převážně v učebně 415, kde je k dispozici koberec a interaktivní tabule, která se dala efektně využít při programu. Hodně času jsme s dětmi také trávily v blízkém parku, aby byly na čerstvém vzduchu a měly možnost pohybu, jelikož pobyt na čerstvém vzduchu i pohyb podporují zdraví a podpora zdraví je proces, který směřuje nejen k upevnění vlastního zdraví, ale i k upevnění zdraví veřejného. (Wiegerová, 2002) Pro zdraví je důležitá i vhodná strava, kterou zabezpečovala menza UTB na budově U4, kde nám byl poskytnut salónek. V rámci Junior univerzity jsme absolvovali i společný výlet do ZOO Lešná, který byl příjemným zpestřením celého programu.

Aby se děti nenudily v případě rychle provedené činnosti, volily jsme tematické pracovní listy, které si děti mohly ve volném čase vyplňovat. Pro další ročník Junior univerzity by mohl být dětem poskytnut k tomuto účelu například soubor pracovních listů Dětská univerzita, jehož autorkou je Lekan. Tento soubor má více dílů, které jsou zaměřeny na různé

věkové skupiny. (Lekan, 2012) A je podle mě vhodné ho zařadit, k výplni volných chvil v průběhu celého týdne, kdy probíhá program.

4.3.1 Pondělí

V pondělí proběhlo uvítání s dětmi, vstupní hry a pohovory. Děti se také seznámily s univerzitou a prostorami, kde měl probíhat program. Po pozvolném dopoledním zahájení šly děti na oběd. Po obědě následovala imatrikulace, kde se děti seznámily s tím, jak probíhá na „vlastní kůži“. Po imatrikulaci proběhla první hodina anglického jazyka pod mým vedením a po ní následovaly hry na seznámení s obory FHS. Na závěr celého dne přišlo společné zhodnocení v komunitním kruhu.

4.3.2 Úterý

V úterý jsme začínala program se svojí hodinou angličtiny. Kolegyně poté seznamovaly děti s oborem Zdravotní sestra, kde se děti dozvěděly něco o její práci a naučily se základy první pomoci. Po obědě si děti znalosti o první pomoci prohloubily a následovala olympiáda, která měla dětem umožnit sportovní vyžití. Den byl opět ukončen hodnocením v komunitním kruhu.

4.3.3 Středa

Středa začínala opět anglickým jazykem. Děti pak přešly do učebny 415, kde jim byla přiblížena náplň práce sociálního pracovníka. Kolegyně si s dětmi povídaly o zrakovém a sluchovém postižení a následně si všichni zahráli v parku hru „Najdi kamaráda“ a „Jaké je to nevidět“. Po obědě se děti zaměřily na výrobu kamínků pro štěstí, která jim měla přiblížit práci klientů v chráněných dílnách. V parku si pak děti na závěr dne prošly opičí dráhou a den zhodnotily výtvarným zpracováním.

4.3.4 Čtvrtek

Na čtvrtečním programu jsem se podílela celý den. Hned ráno jsme vyrazily s kolegyněmi, dětmi, paní docentkou Wiegerovou a paní doktorkou Szimethovou do ZOO Lešná, kde proběhl náš celodenní výlet. Na místo jsme se dopravily pomocí MHD. Po příjezdu jsme dětem podaly bezpečnostní instrukci a prohlídka ZOO mohla začít. Děti k tomu ještě dostaly kvízy pro doplňování. Oběd v ZOO proběhl v parku. Měli jsme z menzy připravené ba-

líčky. Po obědě proběhla v parku i hodina angličtiny, kde jsem dětem osvětlila, že pokud budou chtít cestovat po světě a vidět zvířata ve volné přírodě, měly by znát anglický jazyk, který jim cestování usnadní. Tím jsem jim přiblížila částečný význam oboru angličtiny pro manažerskou praxi. Po ukončení výletu jsme se vrátili zpět na budovu U10, kde jsme si vyhodnotily kvízy i celý výlet.

4.3.5 Pátek

Pátek byl docela náročný den. Děti si nejdříve vyráběly absolventské čepice a v průběhu tohoto vyrábění probíhala zkouška z anglického jazyka. Po ústní zkoušce následoval oběd a po obědě proběhla závěrečná hodina angličtiny, na jejímž konci byl závěrečný test. Slavnostní zakončení Junior univerzity proběhlo „promocí“ v aule UTB, kde byl dětem předán diplom. Této události se účastnili i rodinní příslušníci dětí. Průběh ceremoniálu byl až dojemný. Ukazují ho v Obrázku 1.

Obrázek 1 Promoce absolventů prvního ročníku Junior univerzity

5 NÁVRH PROGRAMU VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY

Vzhledem k tomu, že tradice Univerzity Tomáše Bati podporuje jazykovou vybavenost, by bylo vhodné zařadit do programu Junior univerzity výuku anglického jazyka, obdobně, jako je zařazena do standartního univerzitního vzdělávání. Výukou anglického jazyka dětí v rámci Junior univerzity jsem se chtěla zabývat já, protože vedu kroužky anglického jazyka pro děti na domě dětí a mládeže ve Zlíně. Stanovila jsem si cíle programu výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity a na základě těchto cílů jsem sestavila návrh programu hodin anglického jazyka pro první ročník Junior univerzity.

5.1 Cíle programu výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

Hlavním cílem bylo vytvořit zajímavý a přínosný program výuky anglického jazyka pro děti účastníci se prvního ročníku Junior univerzity, tak aby umožnil seznámení s anglickým jazykem dětem, které se s anglickým jazykem ještě nesetkaly, a zároveň pomohl těm dětem, které už s anglickým jazykem seznámeny byly, aby si upevnily a případně rozšířily své dosavadní znalosti.

Snažila jsme se, aby tento program rozvíjel kognitivní, afektivní, psychosociální i psychomotorické cílové kompetence dětí. Děti by díky tomuto programu měly umět aktivně i pasivně využívat elementární slovní zásobu související s jednotlivými tématy programu Junior univerzity. Děti by měly mít zájem pochopit souvislost mezi tematickou slovní zásobou a tématem programu Junior univerzity. Dále by děti díky programu měly být zvědavé v oblasti nové slovní zásoby a anglických her. Děti by měly dokázat komunikovat pomocí základních frází. Děti by měly zvládnout reagovat na mé anglické pokyny. A také by měly umět graficky i pantomimicky znázornit slovíčko.

5.2 Návrh programu

Návrh programu jsem podávala paní docentce Wiegerové a paní doktorce Szimethové. S nimi jsem tento program zkonzultovala a dále upravila tak, aby proběhl dle jejich i mých představ s ohledem na skupinu dětí, které se celého projektu Junior univerzity účastnily.

	Slovní zásoba	Hra	Procvičení
Pondělí Introduction (představování)	Slovní zásoba, nutná k prvnímu kontaktu s anglicky mluvícím člověkem.	Introduce yourself! (Představ se!) Who is it? (Kdo je to?) (Shipton, 2002)	Doplnění rozhovoru a přesmyčky.
Úterý Health (Zdraví)	Slovní zásoba týkající se zdraví a léčby.	What's this? (Co je to?)	Vyplnění kvízu a přesmyčky.
Středa School (Škola)	Slovní zásoba týkající se školního prostředí a výuky.	V komunitním kruhu se učitelka dvakrát plácne do stehů a říká při tom nové slovíčko, pak se dvakrát tleskne s jiným slovíčkem. Další v kruhu zopakuje s plácáním učitelčino slovíčko a s tleskáním přidá další. Tak hra pokračuje dál.	Doplnění nových slovíček do obrázku a vykreslení obrázku.
Čtvrtek Traveling (Cestování)	Slovní zásoba týkající se cestování do všech koutů světa.	YES or NO? (Ano nebo ne?)	Přiřazování názvů světadílů k obrázkům zvířat, která na daném svě-

			tadíle žijí.
Pátek Revision (Opakování)	—	Děti utvoří kruh, učitelka řekne jedno z probraných témat celého programu a říká slovíčka, která do toho tématu patří. Při tom děti chodí v kruhu kolem židlí. Až řekne učitelka slovo, které tam nepatří, tak si děti musí co nejrychleji sednout.	Ústní zkouška a test.

Tabulka 2 Návrh obsahu programu výuky anglického jazyka dětí v rámci Junior univerzity

6 REALIZACE VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY

Již v teoretické části mé bakalářské práce jsem kategorizovala možnost výuky anglického jazyka v rámci dětských univerzit. Junior univerzita Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati by tedy patřila do kategorie dětská univerzita probíhající jeden týden.

Anglický jazyk jsem do programu Junior univerzity zařadila tak, aby souvisel s tématy, kterými se program Junior univerzity zabývá a aby jeho výuka byla vhodná pro všechny děti účastnící se celého programu Junior univerzity. Děti byly různého věku.

6.1 Předškoláci účastnící se výuky

Některé děti byly předškolního věku, takže jsem jim musela program uzpůsobovat, jelikož neuměly číst a psát. Pro většinu těchto dětí byla účast na výuce anglického jazyka Junior univerzity prvním kontaktem s anglickým jazykem. Kvůli tomu bylo nutné, abych používala opravdu příjemnou a hravou formu průběhu programu.

6.2 Žáci první nebo druhé třídy základní školy

Další děti byly žáky prvních a druhých ročníků základních škol a tak už byly většinou seznámeny s anglickým jazykem v průběhu různých kurzů v mateřských školách nebo v jejich škole byla zařazena výuka anglického jazyka již v prvním a druhém ročníku základní školy. Pro tyto děti bylo v rámci Junior univerzity přínosné zopakování slovní zásoby naučené z jiných kurzů, rozšíření této slovní zásoby a procvičení anglického jazyka čtením, jednoduchými rozhovory a psaním.

6.3 Žáci vyšších ročníků prvního stupně základní školy

Poslední skupinou dětí účastnících se programu Junior univerzity, byly děti navštěvující vyšší ročníky prvního stupně základní školy. Tyto děti už uměly základy anglického jazyka přímo z vyučování anglického jazyka, které je povinně zařazeno už od třetí třídy základní školy. Děti znaly slovíčka z různých tematických okruhů, základy gramatiky a čtení a psaní anglického jazyka jim také nečinilo žádný problém. Tyto děti si v průběhu výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity zopakovaly to, co již uměly ze školy. Díky tomuto programu se připravily na výuku angličtiny v dalším ročníku základní školy. Dále se také nau-

čily spolupráci s mladšími dětmi, které ještě nebyly s anglickým jazykem seznámeny. To starším dětem pomohlo v rozvoji tolerance, trpělivosti a upevnění zdravého sebevědomí. Když jsem si všimla, že dítě z této skupiny má úkoly splněny dříve než ostatní, požádala jsem je o pomoc mladším. Děti byly rády, že mohou být nápomocni. Nebo jsem jim přidala další úkol, který vyžadoval další snažení přemýšlení v anglickém jazyce. Starší děti se tedy v průběhu programu nikdy nenudily a byl jim přínosný.

7 PRŮBĚH PROGRAMU VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY

Výuka anglického jazyka v rámci Junior univerzity proběhla na základě schválené úpravy návrhu programu. Návrh programu jsem upravovala jen nepatrně. Dále jsem k programu připravila pracovní listy, které sloužily jako opora výuky. Na titulní straně pracovních listů se podílela kolegyně Alena Vojtásková, tvůrkyně loga Junior univerzity, které je dominantou titulní strany mnou vytvořených pracovních listů.

NAME:

Obrázek 2 Titulní strana souboru pracovních listů

7.1 Představování

Program prvního hodiny anglického jazyka znázorňuji tabulkou 3 a doplňuji ho o pracovní listy, které jsme v průběhu programu používali. Dále pod tabulkou 3 popisují podrobný průběh hodiny zaměřené na téma představování.

	Slovní zásoba	Hra	Procvičení
Pondělí Introduction (představová-	Slovní zásoba, nutná k prvnímu kontaktu s anglicky mluvícím člověkem.	Introduce yourself! (Představ se!) Ve slovní zásobě se dítě naučí anglickou otázku „Jak se jmenuješ?“ a odpověď začínající „Moje jméno je...“ Děti se sebe navzájem ptají a odpovídají. Jak se kdo jmenuje je důležité k následující hře. Who is it? (Kdo je to?) Vyberu jedno dítě,	Doplnění rozhovoru a přesmyčky.

ní)		které půjde za dveře. Mezi tím se všechny děti položí na lavici a já vyberu jedno, které bude říkat na otázku toho, kdo přijde z poza dveří „It’s me!“ („To jsem já“). Dítě, které se vrátí do třídy, se ptá: „Who is it?“ („Kdo je to?“) a mnou vybrané dítě co nejnápadněji odpovídá. Dítě, které se ptalo, typuje jméno dítěte, které odpovídalo.	

Tabulka 3 Program první hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

1st Day/ První den

Exercise/ Cvičení

Introduction / PředstavováníVocabulary/ Slovní zásoba

Hello!	/hə'ləʊ/ [helou]	Ahoj (Pozdrav při shledání)
Bye!	/baɪ/ [báj]	Ahoj (Pozdrav při loučení)
What is your name?	/wɒt ɪz jɔ:(r) neɪm/ [vot is jár nejm]	Jak se jmenuješ?
My name is	/maɪ neɪm ɪz/ [maj nejm is]	Moje jméno je .....
How are you?	/haʊ ə:(r) ju:/ [hau ár jû]	Jak se máš?
I am fine.	/aɪ æm faɪn/ [ajem fájn]	Mám se dobře.
School	/sku:l/ [skúl]	škola
Teacher	/'ti:tʃə(r) [týčr]	učitel
Student	/'stju:d(ə)nt/ [stjúdnt]	student
Mark	/mɑ:(r)k/ [márk]	známka

Game/ Hra:

1. Introduce yourself! / Představ se!

2. Who is it? / Kdo je to?

Instrucions/ Instrukce:

Someone: Wait behind the door!**You:** You will answer to someone's question. Put your hands on your desk!*Someone:* Come in and ask: „Who is it?“**You:** Answer: „It's me!“Complete an interview/ Doplňte rozhovor:**You/ Ty:** Hello!*John:* _____! What is your name?**You/ Ty:** My name is ..... ?*John:* _____ How are you?**You/ Ty:** I am fine. _____?*John:* _____**You/ Ty:** Bye!*John:* _____!Anagrams/ Přesmyčky:

LSOCOH _____

RTEEHAC _____

TSNTEUD _____

KMRA _____

Obrázek 3 Pracovní listy pro první den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

Program první hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity jsme volila tak, aby se děti příjemně naladily na jeho průběh. Věděla jsem, že budu v kontaktu se skupinou, která už se sice lehce seznámila při zahájení Junior univerzity, ale mě ještě vůbec nezná. Děti jsem si převzala odpoledne po zahajovacím programu a přemístili jsme se do učebny, kde probíhala výuka anglického jazyka po celý týden vždy jednu hodinu.

Děti se usadily do pohodlných moderních židlí, které se jim moc líbily a vzpomínají na ně dodnes, jak jsem se přesvědčila na souvislé praxi v MŠ, kterou navštěvoval jeden z absolventů Junior univerzity. Já jsem se dětem představila a seznámila jsem je s průběhem celého programu výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity. Toto zahájení proběhlo výhradně v českém jazyce, jelikož se programu účastnily i děti, které se měly s anglickým jazykem setkat poprvé v životě. Tyto děti jsem taky ubezpečila, že ang-

lický jazyk v tomto programu bude probíhat zábavnou formou a že se o tom hned přesvědčí.

Dětem jsem řekla, že se nejdříve naučíme nějaká slovíčka a fráze, které nám pomohou k tomu, abychom se seznámili i v angličtině. Požádala jsem je tedy, aby si otevřely pracovní listy, které jim byly rozdány. Řekla jsem jim, jak se řekne „Ahoj“ při shledání nebo loučení, otázka „Jak se jmenuješ?“, odpověď „Jmenuji se...“, otázka „Jak se máš?“ a „Mám se dobře.“, jakožto nejčastější odpověď na ni. Děti si fráze opakovaly, aby si procvičily správnou výslovnost.

Dále jsem dětem řekla, že jak už jistě ví, jsou na univerzitě a tak by měly znát pár slovíček týkající se školy. Slovíčka, se kterými jsem je nyní seznámila, byla škola, učitel, student a známka. Děti si opět procvičily jejich výslovnost.

V další části hodiny jsme si zahráli hru „Představ se!“ a „Kdo je to?“. První z těchto her dětem dělala trochu problémy, jelikož se ještě příliš neznaly a navíc mnohé z nich používaly angličtinu poprvé. Druhá hra děti velmi bavila. Nadšeně chtěly chodit za dveře a hádat. Troufám si říct, že po této hře svá jména už celkem obstojně znaly.

V poslední části hodiny děti vypracovávaly cvičení v pracovním listě. Dětem, které neuměly psát, jsem se věnovala individuálně a pomáhala jsem jim s doplňováním odpovědí, které mi říkaly. Přesmyčky předškoláci nedělali z důvodu neznalosti písmen a tak jsem jim říkala slova, která v úkolu měla vyjít, a oni měli za úkol nakreslit jejich obrázek.

Na závěr hodiny jsme se anglicky rozloučili. Děti si převzaly kolegyně a pokračoval program projektu Junior univerzity.

7.2 Zdraví

Program druhého hodiny výuky anglického jazyka znázorňuji tabulkou 4 a doplňuji ho o pracovní listy, které jsme v průběhu programu používali. Dále pod tabulkou 4 popisuji podrobný průběh hodiny zaměřené na téma zdraví.

	Slovní zásoba	Hra	Procvičení
Úterý Health (zdraví)	Slovní zásoba týkající se zdraví a léčby, která je volena tak, aby ji děti mohly použít v případě potřeby.	What's this? (Co je to?) Děti se ve slovní zásobě naučí slovíčka, která si touto hrou zároveň procvičí. Mám připraveny kartičky s obrázky, které dětem ukážu. Děti zkusí co nejrychleji říct anglicky, co vidí na obrázku. Děti mohou vykřikovat, tak aby si slovíčka zažili ti, kteří si ještě slovíčka nepamatují. Po té chci po dětech, aby se snažily odpovídat celou větou. Vybírám děti, které se hlásí, aby si to mohli vyzkoušet i ti, kteří tak pohotově nevykřiknou.	Děti doplní kvízové otázky i odpovědi. Dále se zabývají přesmyčkami.

Tabulka 4 Program druhé hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

2nd Day/ Druhý den

Exercise/ Cvičení

<u>Health/ zdraví</u>		<u>Game/ Hra:</u>	
<u>Vocabulary/ Slovní zásoba</u>		1. Look at the picture./ Podívej se na obrázek.	
		2. What do you see?/ Co vidíš?	
doctor	/ 'dɒktə / [daktɹ]	lékař	<u>Quiz/ Kvíz</u>
nurse	/ nɜːs / [nɹs]	zdravotní sestra	1. Who will help us in _____? / Kdo nám pomůže v _____?
patient	/ 'peɪjənt / [pejʃn]	pacient	2. _____ / _____.
hospital	/ 'hɒspɪtəl / [hospɪtl]	nemocnice	3. Who works with a doctor? / Kdo pracuje s lékařem?
bed	/ bed / [bed]	postel	4. _____ / _____.
ill	/ ɪl / [ɪl]	nemocný	<u>Anagrams/ Přesmyčky:</u>
illness	/ 'ɪlnɪs / [ɪlnɛs]	nemoc	SISLENL _____
injure	/ ɪn'dʒʊəri / [inžr]	zranění	HHEATL _____
medicine	/ 'medsɪn / [medysɪn]	lék	MENEDICI _____
health	/ helθ / [helf]	zdraví	LIL ____
first aid	/ fɜːst eɪd / [frst eid]	první pomoc	

Obrázek 4 Pracovní listy pro druhý den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

Při druhé hodině anglického jazyka jsme s dětmi přivítali anglickým pozdravem a seznámila jsem je s tím, co budeme mít na programu. Děti pozorně poslouchaly a vypadaly, že mají zájem o další nová slovíčka. Cvičně jsem se jich zeptala na ta ze včerejší hodiny. Většina dětí si je pamatovala a tak jsme mohly plynule přejít na slovíčka pojící se s dnešním programem zdraví.

Řekla jsem dětem, že se dnes dozví spoustu nových informací z oblasti zdravotnictví a my se proto naučíme pár slovíček, které nám budou užitečné v případě, že pojedeme do zahraničí a například se tam nachladíme.

Dětem jsem začala říkat jednotlivá slovíčka, oni už věděli, že je mají opakovat. Slovíčka, která jsem zařadila k tomuto tématu, byla: „lékař“, „zdravotní sestra“, „pacient“, „nemocnice“, „postel“, „nemocný“, „nemoc“, „zranění“, „lék“, „zdraví“ a „první pomoc“. Zvláště slovíčko „nemocnice“ jsem dětem zdůraznila jako velmi důležité, pokud by potřebovaly pro sebe nebo někoho v okolí zajistit lékařskou pomoc. Děti jsem taky upozornila na to, že všechna slovíčka i se správnou výslovností mají zapsána v pracovním listě pro dnešní den, pro případ, že by si je chtěly ještě procvičovat například s rodiči. Výslovnost jsem uvedla

do pracovního listu dvakrát, poprvé se správnými znaky hlásek a podruhé zapsané tak jak je slyšíme. Druhou variantu jsem vytvořila pro rodiče, kteří neumí anglicky a se značkami výslovnosti se neseťkali.

V další části hodiny jsme si zahráli hru s názvem: „What’s this?“, která měla pomoci k procvičení dnešní slovní zásoby. Dětem jsem ukazovala kartičky s obrázky a oni vykřikovali slovíčka anglicky. Problém byl v tom, že se nedostaly na řadu děti, které slovíčko sice věděly, ale nebyly tak pohotové ve vykřikování. Kvůli tomu jsem děti přiměla se hlásit. Vyvolávala jsem i děti, které se sice přihlásily později než jiné, ale chtěly také ukázat, že si slovíčko pamatují. Pro ztížení pravidel jsem dětem řekla, ať zkusí odpovídat větou. To podle mě vede k tomu, že se učí fráze, které jim později pomůžou v učení se gramatiky.

V poslední fázi hodiny se děti zaměřily opět na své pracovní listy, kde nejprve vyplnily kvíz. Kvíz jsem koncipovala tak, aby si děti procvičily slovíčko i s jeho překladem, pro lepší zapamatování. Kvíz se sestával z otázek a odpovědí, které děti doplňovaly. Posledním úkolem byly u dětí oblíbené přesmyčky, které všichni kteří uměli psát, bez problémů zvládli. Předškolákům, jsem se opět věnovala individuálně, aby se procvičili v mluvení.

Rozloučení proběhlo obdobně jako předešlý den a děti se šly účastnit dalších částí programu.

7.3 Škola

Program třetí hodiny anglického jazyka v rámci Junior univerzity znázorňuji tabulkou 5 a doplňuji ho o pracovní listy, které jsme v průběhu programu používali. Dále pod tabulkou 5 popisuji podrobný průběh hodiny zaměřené na téma Škola a její prostředí.

	Slovní zásoba	Hra	Procvičení
Středa School (Škola)	Slovní zásoba nutná k přiblížení školního prostředí.	Hra zaměřená na opakování slovní zásoby na způsob drilu. Hra spočívá v tom, že se děti usadí do kruhu, já začnu říkat slovo, které dvakrát zopakují a s plácáním do stehen, pak řeknu jiné slovo dvakrát s tleskáním, dítě, které sedí vedle mě, ho zopakuje s plácáním do stehen a jiné slovo říká dvakrát s tleskáním. Takto pokračuje po celém kruhu.	Doplnění slovíček do obrázku.

Tabulka 5 Program třetí hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

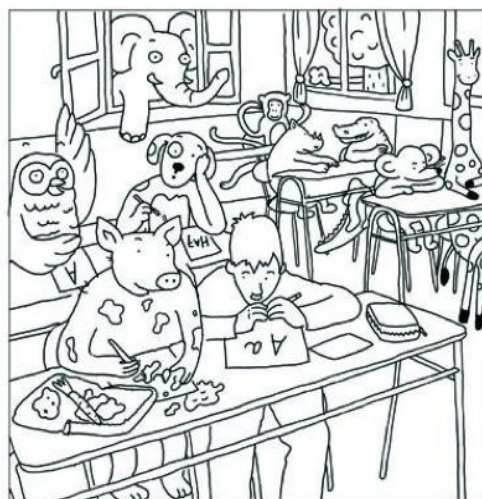
3rd Day/ Třetí den

Exercise/ Cvičení

School/ školaGame/ Hra:Vocabulary/ Slovní zásoba

class	/kla:s/ [klás]	třída
classmate	/kla:s.meit / [klásmejt]	spolužák
book	/bɒk / [búk]	kniha
test	/test/ [test]	test
blackboard	/blæk bɔ:d / [blekbórd]	tabule
pencil	/pensəl / [pens]	tužka
notebook	/nəʊt bɒk / [noutbúk]	sešit
Math	/mæθ / [mej]	matematika
English	/ɪŋɡlɪʃ / [ɪŋglíš]	angličtina
P. E.	/pi:.i:/	tělocvik
Art	/ɑ:t / [árt]	výtvarka

1. Get chairs./ Vem si židli.
2. Make a circle and sit down./ Utvoř kruh a sedni si.
3. Remember your word./ Zapamatuj si slovíčko.
4. Clap like this and say the word/ Tleskej takto a řekni slovíčko.
5. Clap and continue with another word./ Tleskni a pokračuj s dalším slovem.

Put the new words in the picture./ Doplňte slovíčka do obrázku:

Obrázek 5 Pracovní listy pro třetí den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

Třetí hodinu anglického jazyka v rámci Junior univerzity jsme zahájili ji tradičně anglickým pozdravem. Pro odlehčení atmosféry jsem se dětí zeptala, co dělaly včera po angličtině v rámci tématu zdraví a děti ochotně odpovídaly. Vždy, když použily nějaké slovo, které jsme se naučili včera anglicky, řekla jsem jim, aby ho zkusili říct v angličtině. Díky tomu jsme si zopakovali včerejší slovní zásobu.

Dětem jsme uvedla dnešní program hodiny tím, že se dnes po celý den budou seznamovat prací sociálního pedagoga a jelikož pedagog je učitel, budeme se v angličtině učit slovíčka, která se pojí se školou, kde může učitel pracovat. Slovíčka jsme s dětmi prošli stejným způsobem, jako v předešlých hodinách. Jednalo se o slovíčka: „třída“, „spolužák“, „kniha“, „test“, „tabule“, „tužka“, „sešit“, „matematika“, „angličtina“, „tělocvik“ a „výtvarná výchova“. Slovíčka jsem se snažila volit tak, aby byla lehce zapamatovatelná a vhodná do elementární slovní zásoby anglického jazyka.

V části hodiny, kterou provází obvykle hra, jsme se zaměřili na hru, která je inspirována výukovými „drilky“ jazykové školy Only4. *Naše jazyková škola vyvinula tyto výukové anglické pomůcky jako součást své výukové metody. Tyto výukové drilky jsou chráněny užitným vzorem č. 22004 zapsaným podle § 11 odst. 1 zákona č.478/1992 Sb.* (Anglické výukové kartičky gramatiky, 2011) Sama jsem se na těchto kartičkách učila anglickou gramatiku, čímž jsem zjistila, že učení s pomocí „drilků“ se může někdy hodit. Použit právě „drilky“ mě napadlo při vymýšlení hry na procvičování slovní zásoby. Průběh hry je zapsán v tabulce č. 5. Hra byla pro děti zábavná, myslím, že jim pomohla dostatečně procvičit novou slovní zásobu, o čemž jsem se přesvědčila při vyplňování pracovních listů, kde měly děti za úkol doplnit slovní zásobu do obrázku. Dětem šla tato aktivita dobře a tak ti, kteří měli hotovo dříve, vykreslili obrázek pastelkami. Předškoláci si ve dvojici se starším kamarádem říkali slovíčka na obrázku a pak si obrázek vykreslily. V obrázku pak zakroužkovali věci, které už umí anglicky pojmenovat.

V závěru hodiny jsme se rozloučili a děti se těšily na další program, kde se měly dozvědět něco víc o pedagogovi působícím v sociální oblasti.

7.4 Cestování

Program čtvrté hodiny anglického jazyka v rámci Junior univerzity znázorňuji tabulkou 6 a doplňuji ho o pracovní listy, které jsme v průběhu programu používali. Dále pod tabulkou 6 popisuji podrobný průběh hodiny zaměřené na téma Cestování.

	Slovní zásoba	Hra	Procvičení
Čtvrtek Traveling (Cestování)	Slovní zásoba týkající se světadílů, kam můžeme cestovat a jaká zvířata tam můžeme poznávat.	YES or NO? (Ano nebo ne?) Dětem vysvětlím, co znamená slovo „YES“ a slovo „NO“ a ukážu jim tato dvě slova, která mám připravena na kartičkách. Položím je na zem a ptám se děti anglicky na otázky, na které je možné odpovědět ano nebo ne. Děti běží ke kartičce, na které je napsaná správná odpověď.	Děti přiřadí anglické názvy světadílů k obrázkům zvířat, které na nich žijí.

Tabulka 6 Program čtvrté hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

4th Day/ Čtvrtý den

Exercise/ Cvičení

Traveling/ cestování

Vocabulary/ Slovní zásoba

continent	/ kontinənt / [kontynen]	světadíl
traveling	/ trævəlɪŋ / [trevelɪŋ]	cestování
America	/ ə'merɪkə / [emerika]	Amerika
Europe	/ juərəp / [jurop]	Evropa
Australia	/ ə'streɪliə / [australia]	Austrálie
Asia	/ eɪʒə / [ejža]	Asie
Africa	/ æfrɪkə / [efrika]	Afrika
Antarctica	/ ænt'ɑ:ktɪkə / [enterktika]	Antarktida
ZOO	/ zu: / [zú]	ZOO
eagle	/ i:ɡəl / [ig]	orel
puma	/ pi:mə / [pjúm]	puma
cow	/ kəʊ / [kau]	kráva
goat	/ ɡəʊt / [gout]	koza
australian bear	/ ə'streɪliən beə / [ostrelɪen bér]	koala
kangaroo	/ kæŋɡə'ru: / [kengerú]	klokan
panda	/ pændə / [penda]	panda
tiger	/ taɪɡə / [tajgr]	tygr
elephant	/ ɪlɪfənt / [elefant]	slon
lion	/ laɪən / [lajn]	lev
polar bear	/ pəʊlə beə / [polar bér]	lední medvěd
penguin	/ penɡwɪn / [pingvin]	tučňák

Game/ Hra:

1. If the sentence is true, stand near YES. If it is not, stand near NO. / Pokud uslyšíš pravdivou větu, stoupi si k YES, pokud nepravdivou, tak k NO.

Quiz/ Kvíz:

Match continents with animals depending on where they live. / Přičiď kontinenty ke zvířatům, podle toho kde žijí.

America Europe Asia Africa Antarctica Australia

Obrázek 6 Pracovní listy pro čtvrtý den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

Čtvrtá hodina anglického jazyka v rámci projektu Junior univerzita probíhala netradiční formou, protože jsme měli v tento den celodenní výlet do ZOO Lešná. Vzhledem k tomu, že jsem program čtvrtého dne vedla, měla jsem možnost do programu zakomponovat i výuku anglického jazyka jinak než tomu bylo v předchozích dnech. Rozhodla jsme se tak, že výuka nakonec probíhala v parku ZOO, kde jsme i obědvali.

Dětem se nápad na netradiční hodinu velice líbil a s nadšením opakovaly slova, pojící se se světadily a zvířaty, se kterými se setkávají v průběhu celého dne v ZOO. Dětem jsem řekla, že by měly po celý den pečlivě sledovat, které zvíře žije na kterém světadíle, tak aby pak mohly úspěšně zvládnout v učebně hru a kvíz, které jsem si pro ně připravila.

Hodina v přírodě po mém úvodním slovu pokračovala procvičováním nové slovní zásoby se slovíčky „světadíl“, „cestování“, „Amerika“, „Evropa“, „Austrálie“, „Asie“, „Afrika“, „Antarktida“, „ZOO“, „orel“, „puma“, „kráva“, „koza“, „koala“, „klokan“, „panda“, „tygr“, „slon“, „lev“, „lední medvěd“ a „tučňák“. Opět jsem tedy volila snadněji zapamatovatelná slova, která by dětem umožnila prohloubit jejich dosavadní slovní zásobu. Po

procvičení výslovnosti slovní nové slovní zásoby jsme pokračovali v prohlídce ZOO, překvapilo mě, že když jsme v druhé části ZOO narazili na slona, tak některé děti sami zkusily říct, že je to anglicky „elephant“.

Po návratu na U10 jsme si lehce odpočinuli a přesunuli jsme se do učebny, kde jsem celý týden vyučovala angličtinu. Dětem jsem vysvětlila hru YES or NO, kterou mám podrobně popsanou v tabulce 6. Děti jsem se ptala anglicky na otázky typu: „Žije lev na Antarktidě?“ A oni hbitě reagovali, úprkem ke správné kartičce s nápisem „NO“. Samotnou mě překvapilo, že po tak náročném výletu mají tolik energie pro anglickou hru. Pro zklidnění se děti po poslední otázce posadily zpět do lavic, kde si doplnily kvíz. Šlo o spojování názvů světadílů se zvířetem, které na něm žije. Nějaký bystrý chlapec se mě zeptal, jak má spojit slona se světadílem, když žije v Asii i v Africe, tak jsem mu řekla, ať si vzpomene, podle čeho poznáme slona afrického od indického. Děti už volaly, že podle uší a to už chlapec řekl: „Aha, tak tento žije v Africe.“ Předškoláky jsme zase individuálně obcházela a ukazovala jsem jim obrázky zvířat v pracovním listu. Děti říkaly, co je to za zvíře a zkoušely i říct světadíl, ale tento úkol pro ně byl náročný.

Závěr hodiny byl stručný, jelikož si děti šly ještě vyhodnotit kvízy ze ZOO a rodiče už pro ně pomalu postupně přicházeli.

7.5 Opakování

Program poslední hodiny výuky anglického jazyka znázorňuji tabulkou 7 a doplňuji ho o pracovní list, který jsme v průběhu programu používali. K pracovnímu listu jsem přiložila i test, který děti vyplňovaly, na závěr výuky anglického jazyka v rámci projektu Junior univerzita. Dále pod tabulkou 7 a obrázkem 7 popisuji podrobný průběh hodiny zaměřené na opakování.

	Slovní zásoba	Hra	Procvičení
Pátek Revision (opakování)	V poslední hodině není zařazena výuka slovní zásoby.	Děti utvoří kruh ze židlí, tak aby mohla proběhnout dětmi oblíbená pohybová hra. Já řeknu téma některého dne a děti budou chodit kolem židlí, zatímco já budu vyjmenovávat slovíčka toho tématu. Až řeknu slovíčku z jiného tématu, tak si děti musí co nejrychleji sednout na židli. Automaticky po tom, je dáno téma, do kterého je zařazeno poslední zmíněné slovíčko.	Písemný test pro děti.

Tabulka 7 Program páté hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

5th Day/ Pátý den

NAME: _____

Revision/ opakování**Exercise/ Cvičení****Game/ Hra:**

1. Make a big circle./ Utvořte velký kruh.
2. Walk slowly./ Jděte pomalu.
3. Listen and if you hear a different word, sit down./ Poslouchejte a když uslyšíte nepatřící slovo, tak si sedněte.

Test/ Test :

Please, fill in the test. / Prosím vyplňte test.

TEST**1. Complete an interview/ Doplň rozhovor: (3 b.)**

YOU/ TY: Hello! How are you?

John: Hello! I am fine. _____?

YOU/ Ty: _____ Bye!

John: _____!

2. Anagrams/ Přesmyčky: (3 b.)

RODCTO _____

BDE _____

TENLEAPH _____

3. Write what should not be in a line and translate it./ Napiš, co nepatří do řady a přelož to: (5 b.)

a) MATH P. E. DOCTOR ART

_____

a) TIGER BOOK LION GOAT

_____

b) NURSE PACIENT HOSPITAL AMERICA

_____

c) HEALTH EUROPE ASIA ANTARCTICA

_____

d) KANGAROO SCHOOL PANDA COW

_____

POINTS: ____ / 11 b.

Obrázek 7 Pracovní listy pro pátý den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

Výuka anglického jazyka v posledním dni programu Junior univerzity probíhala opět trochu netradičně. Začínali jsme již ráno, kdy děti v průběhu absolventských čepic docházeli po dvojicích do učebny anglického jazyka, kde jsem seděla ve zkušební komisi já, paní doktorka Szimethová a kolegyně z ročníku Magdalena Dorotíková. Děti přišly před komisi a já jsem je vždy uklidnila, že o nic nejde, ať nejsou nervózní, že byly celý týden moc šikovní a tak zkoušku hravě zvládnou. Děti si vylosovaly číslo a já jsme se každého z nich zeptala na tři slovíčka, která se skrývala pod tím číslem. Děti většinou znaly všechny tři slovíčka. Celá komise je pochválila a děti šly pokračovat ve výrobě čepic.

Další část výuky angličtiny následovala formou hry, kterou mám podrobně popsanou v tabulce 7. Tuto hru jsem zvolila pro to, aby děti měly možnost si ještě naposledy před

testem zopakovat slovní zásobu celého týdne. Pravidla této tradiční hry jsem trochu upravila tak, aby tam bylo židlí přesně na počet dětí, aby děti v průběhu hry nebyly vyřazovány. To pomohlo tomu, že si děti procvičovaly slovíčka v průběhu celé hry.

Poslední částí byl tedy již zmiňovaný test, který jsme se snažila koncipovat tak, aby byl schůdný a ověřil získané znalosti dětí za celý týden intenzivního kurzu angličtiny. Děti v něm doplňovaly rozhovor, přesmyčky a vyplňovaly kvíz. S předškoláky mi pomohly mé kolegyně, které se jim individuálně věnovaly a doplňovaly s nimi odpovědi do testu. Předškoláci pak ještě na závěr nakreslily, na druhou stranu testu obrázky slovíček, které měly vyjít v přesmyčkách.

Výuku angličtiny jsem zakončila velkým poděkováním a pochvalou pro všechny účastníky mého programu a všechny děti mohly jít slavnostně „promovat“.

8 EVALVACE PROGRAMU VÝUKA ANGLICKÉHO JAZYKA V RÁMCI JUNIOR UNIVERZITY A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ PRAXI

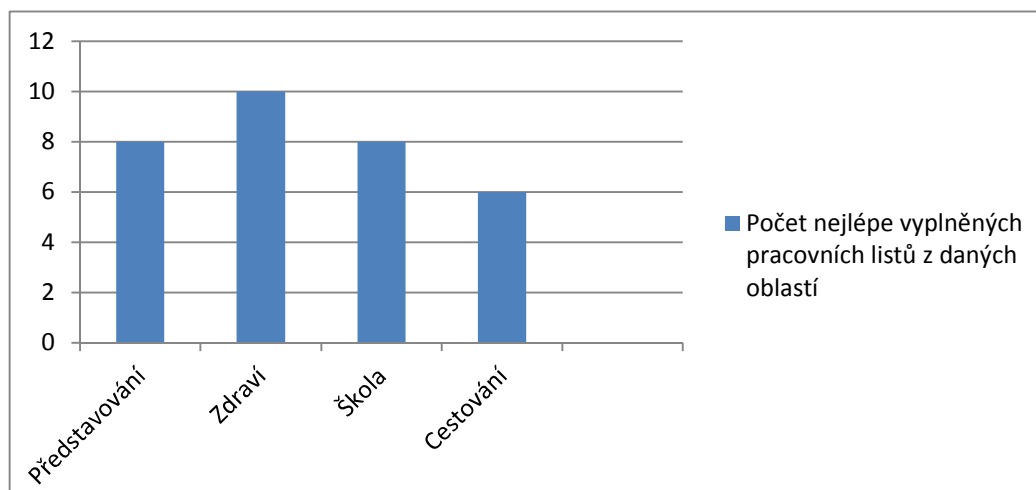
V poslední kapitole mé bakalářské práce bych se ráda zaměřila na evalvací mnou připraveného programu výuky angličtiny pro Junior univerzitu na základě pracovních listů a testů, které děti v průběhu programu vyplňovaly a na sebereflexi z uskutečněného programu.

8.1 Evalvace na základě pracovních listů

Pracovní listy vznikly za účelem vymezení učiva, které budeme probírat. Dále z toho důvodu, aby si v nich děti mohly procvičit naučené učivo a v neposlední řadě, také pro to, aby byla rodičům snadno dostupná informace o tom, co jsme v hodinách dělali a aby si to případně mohly s dětmi procvičit. Pracovní listy jsem se snažila koncipovat, tak aby byly vhodné pro všechny věkové kategorie dětí účastnící se Junior univerzity. Volila jsem slovní zásobu, která bude pestrá, bude zasahovat do různých oblastí a bude snadno zapamatovatelná. Hry jsem zase volila na základě svých předešlých zkušeností s výukou anglického jazyka dětí, ale také na základě mých osobních zkušeností s prvním kontaktem s anglickým jazykem. Cvičení jsem volila tak, aby byla zábavná a zároveň dětem umožnila procvičení nové slovní zásoby.

K evalvací pracovních listů jsem se rozhodla použít graf 1, na kterém zobrazím úspěšnost dětí při vyplňování jednotlivých pracovních listů.

Graf 1 Počet nejlépe vyplněných pracovních listů z daných oblastí

Tuto úspěšnost jsem určovala na základě roztřizení souborů pracovních listů od každého dítěte. V každém tomto souboru jsem vybrala ten, který dítě vyplnilo nejlépe. Soubor jsem vždy otevřela na listu, ve kterém bylo dítě nejúspěšnější, a ty nejlépe vyplněné pracovní listy jsem rozdělila podle jejich tématu.

Celkem jsem měla k dispozici 32 vyplněných souborů pracovních listů, z nichž vyšlo, že nejvíce nejlépe vyplněných pracovních listů bylo z tématu zdraví. Tento výsledek mě docela překvapil, protože mi v průběhu hodiny zaměřené na toto téma nepřišlo, že by v něm nějak oproti předchozímu dni vynikali, spíše naopak. Výborný výsledek možná vznikl proto, že se jednalo o zajímavé téma a možná také pro to, že k zapamatování slovíček jsem použila „drilovou“ metodu. Jako další nejlépe děti vypracovaly cvičení z témat představování a škola. Úspěch ve vyplnění pracovního listu na téma představování přisuzuji tomu, že jsme to s dětmi dlouze procvičovali hrou a nová slovní zásoba nebyla tak rozsáhlá. Možné je také, že děti byly při první hodině více snaživé a tak si daly na vyplnění prvního pracovního listu více záležet. Úspěch ve vyplnění pracovního listu na téma škola přisuzuji také menšímu množství nové slovní zásoby a možná také z důvodu, že je pro ně zajímavé se dozvědět anglické názvy věcí, se kterými přichází v průběhu školního roku denně do styku. Nejméně nejlépe vyplněných pracovních listů bylo z oblasti cestování. To přisuzuji nejpočetnější slovní zásobě. Vliv na to měl možná i fakt, že děti byly při jeho vyplňování unavené po celodenním výletu.

V grafu vidíme celkem malé rozdíly v počtech nejlépe vyplněných pracovních listů u jednotlivých témat a tak si myslím, že to potvrzuje úspěch v tom, že se děti naučily ze všech oblastí dostatek. I po podrobném prohlédnutí jednotlivých souborů, jsem zjistila, že u některých dětí bylo složité posoudit, který pracovní list vyplnily nejlépe, jelikož měly všechny velmi dobře vyplněny. Myslím, že se děti naučily v průběhu seznámení se slovní zásobou hodně a prokázaly to i při vyplňování cvičení v pracovních listech.

8.2 Evalvace na základě testů

Pro evalvací na základě závěrečných testů jsem se rozhodla z toho důvodu, abych mohla zhodnotit celkový vliv výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity na vědomosti dětí. Test jsme se snažila utvořit tak, abych v něm ověřila celkovou znalost slovní zásoby a frází, které jsme se v průběhu týdne naučili. Otázky jsem kladla tak, aby bylo pro děti zábavné na ně odpovídat, tak aby to nebylo pouhé překládání slovní zásoby.

Vzhledem k tomu, že při zpětné kontrole testů jsem zjistila, že všechny děti získaly z testu plný počet bodů, ohodnotila bych jejich získané znalosti velmi kladně. Samozřejmě, že při přísnějším hodnocení testů by pravděpodobně byly počty bodů jiné, ale chtěla jsem, aby byl pro děti průběh testu co možná nejpříjemnější a aby pro ně jeho vyplňování nebylo stresující. Proto jsem také požádala mé kolegyně, které poslední den Junior univerzity vedly program, aby byly dětem k dispozici a případně jim pomohly při vyplňování. Myslím, že to přispělo k tomu, že děti, pro které to byl první test, nebudou mít testy spojené s něčím velmi nepříjemným a stresujícím, jak tomu bývá v případě, že si dítě vyzkouší svůj první test až na základní škole a to na známky.

I když hodnocení testu nebylo úplně objektivní, tak vím, že si děti odnesly z mého programu nějakou novou slovní zásobu, že se seznámily s anglickým jazykem, pokud s ním ještě do kontaktu nepřišly a že i podle reakcí pro ně byla výuka zábavou. Proto bych i do dalších ročníků Junior univerzity doporučila zařadit výuku anglického jazyka, protože pro děti není nepříjemná a stresující, ale může být přínosná.

8.3 Sebereflexe

Na přípravě výuky anglického jazyka dětí účastnících se Junior univerzity jsem pracovala přibližně od května roku 2013. Začalo to spontánním nápadem zařazení této výuky do pro-

gramu Junior univerzity, kterou jsme připravovaly. Následovalo schválení zařazení výuky anglického jazyka do projektu od paní docentky Wiegerové. Dále jsem pokračovala přemýšlením nad tím, jak nejlépe výuku do projektu zařadit. Z tohoto přemýšlení vznikl koncem června 2013 výše popsáný program, jehož průběh považuji za velmi příjemný jak pro mě, tak pro děti, které se ho účastnily.

Myslím, že jsem dětem nabídla pestré lekce anglického jazyka. Snažila jsem se i přes vysoký počet účastníků o individuální přístup, který se ne vždy dařil, tak jak bych si představovala, ale díky ochotě starších dětí spolupracovat a pomáhat těm mladším, převážně předškolákům se podařilo dosáhnout přínosu programu pro děti i pro mě, což doplňuji obrázkem 8.

Obrázek 8 Průběh výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity

Pokud se bude výuka anglického jazyka řadit i do dalších ročníků Junior univerzity, doporučila bych podobný princip programu, jako jsem použila já. Je to, ale samozřejmě na každém kdo program pro výuku anglického jazyka pro Junior univerzitu bude tvořit, protože jemu se může zdát být vhodné použití něčeho jiného, jinou formou. To je samozřejmě v pořádku, jelikož jde hlavně o to, aby byla výuka anglického jazyka součástí dětských univerzit, stejně tak jako je součástí těch klasických. Protože jedním z cílů dětských univerzit je přiblížit dětem vysokoškolské prostředí.

ZÁVĚR

Tvorba mé bakalářské práce pro mě nebyla jen povinností, kterou si po splnění „odškrtnu“ na svém pomyslném seznamu životních cílů, byla pro mě zábavou, zpestřením a troufám si říct s předstihem, že i přínosem pro moji budoucí praxi ať už učitelky v mateřské škole či lektorky anglického jazyka v zájmových kroužcích pro děti.

Jsem ráda, že jsem se díky teoretické části mohla poznat, následně kategorizovat dětské univerzity a vytvořit tak třízený přehled o nich nejen pro sebe, ale i pro čtenáře mé bakalářské práce, které toto téma bude zajímat. Věřím, že možnost výuky anglického jazyka bude v budoucnu využívat více dětských univerzit, jelikož anglický jazyk je nedílnou součástí studia všech oborů vysokých škol a je tedy dle mého názoru škoda o tuto zkušenost ochudit malé posluchače dětských univerzit, kterým chceme nabídnout ukázkou vysokoškolského prostředí co nejvěrněji.

V praktické části mé bakalářské práce se mi podařilo naplnit všechny mnou stanovené cíle. Vytvořila jsem snad přínosný program pro děti, které se s anglickým jazykem setkaly poprvé, ale i pro ty, které už výuku anglického jazyka poznaly dříve. Doufám, že se mi podařilo motivovat děti, které absolvovaly můj program, k dalšímu studiu anglického jazyka.

Jsem velmi vděčná, že jsem mohla program výuky anglického jazyka ověřit právě v prvním ročníku Junior univerzity, díky čemuž jsem mohla přispět k tomu, že právě Junior univerzita je výjimečná a liší se v některých ohledech od dětských univerzit s několikaletou tradicí a stává se tak atraktivní pro její potencionální účastníky.

Pro příští ročníky Junior univerzity bych určitě doporučila zařazení výuky anglického jazyka do jejich programu. Zjistila jsem z informačního letáku, že druhý ročník univerzity bude mít jiný odborný program. Myslím si však, že by se i na tento program mohla aplikovat výuka anglického jazyka obdobně, jako byla zakomponovaná v programu prvního ročníku tohoto projektu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Detská Univerzita Komenského. Vznik Detskej Univerzity Komenského. Detská Univerzita Komenského, ©2012. [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://www.duk.sk/duk/vznik>
- [2] European Children's Universities Network. Eucu.net: Online Application. [b. r.]. [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://eucu.net/application>.
- [3] European Children's Universities Network. Eucu.net: What is a Children's university? [b. r.]. [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://eucu.net/Default.aspx?pageId=1309740>.
- [4] European Children's Universities Network. Eucu.net: Documentation of Results. [b. r.]. [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://eucu.net/Default.aspx?pageId=1328245>.
- [5] Filozofická fakulta univerzity Karlovy v Praze. Hledá se Sofie: Dětská univerzita FF UK. FF UK, ©2014 [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://www.ff.cuni.cz/fakulta/o-fakulte/pravidelne-akce/hleda-se-sofie/>.
- [6] FISHER, Robert, 1995. Teaching Children to Learn. Cheltenham: Stanley Thornes Publishers. ISBN 80-7178-120-7.
- [7] INFORMATORIUM, 2012. Kdy začít dítě seznamovat s cizím jazykem. Informatorium: časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD. Praha: Informatorium, roč. 19, č. 3, ISSN 1210-7506.
- [8] JANÍKOVÁ, Věra et al., 2011. Výuka cizích jazyků. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247-3512-2.
- [9] Jazyková škola Only4. Anglické výukové kartičky gramatiky. ©2011. [online]. [cit. 2014-04-1] Dostupné z: <http://www.only4.cz/?path=page&pid=19>.
- [10] Juniorfel projekt. Juniorfel projekt: O projektu. Fakulta elektrotechnická, Západočeská univerzita v Plzni, ©2014 [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://juniorfel.zcu.cz/site.php?sh=prj>.

- [11] KRAUS, Jiří, 2005. Nový akademický slovník cizích slov A-Ž. 1. vydání. Praha: Academia. ISBN 80-200-1351-2.
- [12] KUKURA, Juraj et al., 2003. Detská univerzita aj pre dospelých. 1. vydání. Bratislava: Belimex. ISBN 8096710540.
- [13] LEKAN, Elzbieta, 2012. Dětská univerzita: Hrátky pro 4leté. Bratislava: Slovart. ISBN 978-80-7391-648-0.
- [14] MAŇÁK, Josef; Vlastimil Švec, 2003. *Výukové metody*. 1. vydání. Brno: Paido. ISBN 80-7315-039-5.
- [15] MARCELLI, Miroslav et al., 2003. Detská univerzita aj pre dospelých. 1. vydání. Bratislava: Belimex. ISBN 8096710540.
- [16] Oddělení fyziky Katedry matematiky, fyziky a technické výchovy Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni. Dětská univerzita: Informace. Dětská univerzita, ©2014 [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://deti.zcu.cz/cs/clanek/1-informace>
- [17] Otevřená univerzita. Dětská univerzita 2013/ 2014. Technická univerzita v Liberci, ©2014 [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://www.otevrenauniverzita.cz/akce/DU2013-14/>.
- [18] Oxford University Press. Happy House: Level 1. Oxford University Press, ©2014. [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <https://elt.oup.com/student/happyhouse/level1/?cc=cz&selLanguage=cs>
- [19] Petr Kajnar. Webhumanita.cz: Dětské univerzity si získávají popularitu po celé Evropě. Webhumanita, ©2006-2008 [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://webhumanita.cz/?a=news&info=101>.
- [20] POKRIVČÁKOVÁ, Silvia et al., 2009. Cudzie jazyky a kultury v modernej škole. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4974-1.
- [21] Pop up. Dětská univerzita 2014- letní semestr. [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://www.popup.upol.cz/childrens-university/>.
- [22] ROBERTS, Lorena a Stella MAIDMENT, 2000. Happy House1. Oxford: Oxford University Press. ISBN 9780194338257.

- [23] SHIPTON, Paul, 2002. Chit chat: Have fun. Oxford: Mega books international. ISBN 01-943782-6-8.
- [24] TĚTHALOVÁ, Marie, 2011. Cizí jazyk i vztah k přírodě se děti učí už ve školce. Informatorium: časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD. Praha: Informatorium, roč. 18, č. 9, ISSN 1210-7506.
- [25] TĚTHALOVÁ, Marie, 2012. Experimentální univerzita pro prarodiče a vnoučata. Informatorium: časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD. Praha: Informatorium, roč. 19, č. 8, ISSN 1210-7506.
- [26] Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Junior univerzita 2013 na FHS. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, ©2010-2014. [online]. [cit. 2014-04-1] Dostupné z: <http://www.utb.cz/fhs/struktura/junior-univerzita-2013-na-fhs?highlightWords=junior+univerzita>.
- [27] Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Junior univerzita 2013. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, ©2010-2014. [online]. [cit. 2014-04-2] Dostupné z: <http://www.utb.cz/fhs/o-fakulte/junior-univerzita-2013>.
- [28] URBANOVÁ, Věra a Vlasta REJTHARVÁ, 1989. Come and play: Angličtina pro děti. 1. vydání. Praha: Státní nakladatelství Praha.
- [29] VysokeSkoly.cz: Jak vybrat tu správnou vysokou? VysokeSkoly, ©2000-2014 [online]. [cit. 2014-03-19] Dostupné z: <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/jak-vybrat-tu-spravnu-vysokou-2>.
- [30] WIEGEROVÁ, Adriana et al., 2002. Premeny školy v přírodě 2. Bratislava: Iuventa. ISBN 80-88868-76-9.
- [31] ZAHÁLKOVÁ, Marie, 1999. Angličtina pro nejmenší: Učebnice pro děti předškolního věku a pro žáky 1. ročníku základní školy. Praha: Pedagogické nakladatelství. ISBN 80-7235-064-1.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1 Promoce absolventů prvního ročníku Junior univerzity .....</i>	<i>33</i>
<i>Obrázek 2 Titulní strana souboru pracovních listů .....</i>	<i>39</i>
<i>Obrázek 3 Pracovní listy pro první den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>42</i>
<i>Obrázek 4 Pracovní listy pro druhý den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>45</i>
<i>Obrázek 5 Pracovní listy pro třetí den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>48</i>
<i>Obrázek 6 Pracovní listy pro čtvrtý den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>51</i>
<i>Obrázek 7 Pracovní listy pro pátý den výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>54</i>
<i>Obrázek 8 Průběh výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>59</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Odlišnosti českých dětských univerzit.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabulka 2 Návrh obsahu programu výuky anglického jazyka dětí v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>36</i>
<i>Tabulka 3 Program první hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 4 Program druhé hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity.....</i>	<i>44</i>
<i>Tabulka 5 Program třetí hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>47</i>
<i>Tabulka 6 Program čtvrté hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity.....</i>	<i>50</i>
<i>Tabulka 7 Program páté hodiny výuky anglického jazyka v rámci Junior univerzity .....</i>	<i>53</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 Počet nejlépe vyplněných pracovních listů z daných oblastí .....</i>	<i>57</i>